

Kringelfjords-Nytt

Nyheter och information
för dej som bor i
Kringelfjorden
— eller gästar

**SÄRNA-IDRE
GRÖVELSJÖN**

29:e årgången 1986 – 2015
Utkommer 2 gånger om året • Vinter & Sommarnummer

Toppåroset - Stådjån 2014 • Foto: H. Forsslund

Informationsblad från Kringelfjordens Samfällighetsförening
www.kringelfjordens-stugby.se

Ny elcentral eller...

- nöjer du dej med ditt gamla "proppskåp"?

I vårt ofta åskdrabbade område blir livet lite enklare med automatsäkringar.

SOMMARERBJUDANDE

Ny elcentral med automatsäkringar monterat och klart 6.900 kr*

*Inkl. ROT-avdrag, 50 % av arbetskostnaden.

Butiken är öppen:

Måndag till fredag 07.00 -17.00

Lördagar 09.00-13.00

Telefon: 0253-203 32

Fax: 0253-204 25

JONES EL AB

BYGDENS ELPROFFS

ELINSTALLATIONER: Vi är Er lokala elinstallatör som utför alla slags elinstallationer vid om och tillbyggnader, installationer, reparationer, service m.m.

ELBUTIK: Småel för hemmet/stugan, kontakter, armaturer, lampor m.m.

RADIO/TV: Försäljning, montering och service av: Paraboler, TV, DVD, Video m.m.

DATORTILLBEHÖR / UTRUSTNING: Både för fast och trådlöst

VITVAROR: Spisar, köksfläktar, kylskåp, tvättmaskiner m.m.

Beställningsvaror tar vi hem på 4-5 dagar

Paketpris

- Uppgradera dina element till:

Nya tysta, energisnåla ELEMENT

PRISEXEMPEL hus ca 65-70 kvm:

1 badrum, 1 hall, 1 kök, 2 sovhytter,
1 större sovrum samt storstuga.

Totalt 8 element inklusive montage.

Paketpris: 12.900 Kr

Gäller Särna-Idre området 2014-15 och montage vid redan befintliga element.

Är fastigheten mer än 5 år gammal har man rätt till ROT-avdrag, 50 % av arbetskostnaden.

Rätt inställd parabol = störningsfri bild.

Ring oss för antennjustering

JONES EL AB - Industriområdet Idre • Ljunghemsv 19 • 0253-203 32 • Bengt-Arne 070-661 69 71
www.jonesel.se • info@jonesel.se

Allt inom
BYGG!

Vi sätter stor ära i att uppfylla dina önskemål!
Välkommen med din förfrågan!

Allt inom
PLÅT!

- Grundarbeten
  - Nybyggnationer
  - Om- och tillbyggnationer
- både inne och ute

BYGG 073-693 40 07 PLÅT 073-693 99 04
matsbygg@spray.se

Vi utför allt inom plåt
både utvändigt och invändigt
efter dina önskemål!

Utsikt fr. Uggarna över Stora och Lilla Harundsjön

Foto: H. Forsslund

Det är något bortom bergen...

Det är något bortom bergen, bortom blommorna och sången, det är något bakom stjärnor, bakom heta hjärtat mitt.
Hören - något går och viskar, går och lockar mig och beder:
kom till oss ty denna jorden den är icke riket ditt, heta hjärtat mitt.

Följ mig broder, bortom bergen, mot de stilla svala floder,
där allt havet somnar långsamt inom bergomkransad bädd.
Någonstädes bortom himlen är mitt hem,
har jag min moder,
mitt i guldomstänkta dimmor i en rosenmantel klädd.

Text: Dan Andersson

Det är något bortom bergen...

Varma sommarmorgnar satt jag i min ljusblåa pyjamas tillsammans med min katt Tusse på trappen till vårt hus i den lilla ångermanländska byn Dombäck Solen värmdde, och Gideåälven brusade hemtrevligt i bakgrunden som den kunde göra mitt i sommaren. (En älv som på vårar och regniga höstar när dammportarna öppnades, även kunde skrämra och hålla mig vaken om natten).

Minnesbilderna är hur jag sitter och tittar bortom vägen, Olssons verkstad, ängarna och sågen. Där de skogsklädda bergen reste sig. Jag drömde och fantiserade om vad som fanns på andra sidan de blågröna höjderna.

Den lilla killen i den ljusblå pyjamasen har nu just fyllt sextiofem år, och Tusse är död sedan minst femtiofem år tillbaka i tiden.

Men stugan finns kvar, men står övergiven sedan många år, sly och snår växer nu ända in på huset, och utsikten mot de

Stugan i Dombäck 2014

blånande bergen är försvunnen sedan länge. Den gula färgen ser förvånande välbehållen ut. Men i min barndom var huset ljusgrått. Bilden fick jag via SMS av av min systerdotter Karin förra sommaren.

Minna av hur det var att sitta i den varma morgensolen och titta längtande och fantiserande mot de blå bergen är kristallklara

Jag ser mig själv på trappen, jag kan framkalla bilden av vyn med ängarna, sågen och bergen när jag vill. På den här tiden var en sommar så lång att man inte ens kunde tänka sig när den och äventyren skulle ta slut!

Så här sextio år senare är somrarna märkbart kortare!

Jag är knappast ensam om min kärlek till naturen, bergen sjöarna, älvarna

Men i dag har vi moderna människor kanske en något mer romantiserad syn på naturen än våra förfäder, de som kom som nybyggare till obruten vildmark.

Vi ser kanske inte med riktigt samma ögon. Inte så att nybyggaren inte såg skönheten, men deras ögon letade också efter annat

De såg potentialerna för överlevnad i skogen, myrar i öst- och söderlägen som sluttar ner mot sjöar och kunde dikas ut, höjder och berg som skyddade mot frosten och som kanske gjorde det möjligt att få gräset att växa sig högt, och om man hade tur även lite potatis om somrarna var goda. De såg mat i älvar, tjärnar och sjöar, de såg hus och värme i skogens träd.

Vi, dagens "nybyggare" kan se ut över naturens rikedom av skönhet, vi inte bara längtar och undrar vad som finns bortom skogarna, sjöarna, älvarna och de blånande bergen.

Vi kan ta oss till många av de hägrande målen relativt lätt. Äventyren, både stora och små ligger för våra fötter och bara väntar på att vi skall uppleva dem. För den som är frisk och stark och riktigt äventyrslysten väntar även de lite större äventyren.

Det finns ännu väglöst land dit skogsbolagen inte nått, och kanske inte heller kommer att nå

I Älvdalens kommun finns mer än 1 800 kvm avsatta som naturreservat och nationalparker. De flesta här uppe i de nordvästra delarna. Dessutom har vi även naturreservat som gränsar till oss, både på norska sidan och på Härjedalssidan.

Fram med kartan och äventyrshumöret - och planera in några äventyr, nära eller fjärran, stora eller små, till fots, per cykel eller bil.

Möjligheterna är många för den med "spring" i benen, men även för den som har lite äldre och tröttare ben!

STÖTTA VÅRA SPONSORER som bidrar till utgivning av Kringelfjords Nytt

- När det gäller handel, hantverkare & anläggningar välj:

Abris Sjö & Snö	- Särna
Bygg- & VVS-akuten	- Särna
Emeretssons Gräv & Entr.	- Idre
Fjätersvålen	- Särna
Grövelsjöns Fjällstation	- Grövelsjön
Gulf	- Idre
Harrysons Rörservice	- Idre
Håkas Häst & El	- Särna
ICA Idre Bua	- Idre
Idre Bygg & Järn	- Idre
Idrefjällens Sport	- Idre
Jones El	- Idre
Kurvans / Syrran & jag	- Idre
Kjell Arvisson Bygg & Renov - S. Heden	- Särna
Lissåvallen/Fäbodro	- Idre
Mats Bygg & Plåt	- Särna
PerRo	- Särna
Storsåtra / Sylöra	- Grövelsjön
Stråkens El	- Idre
Särna Allehanda	- Särna
Särna-Idre Fiskevårds För.	- Särna
Särnaffärn	- Särna
Walls Grus & Åkeri	- Särna

Vill läsa tidningen helt färg?

Gå då in på vår hemsida:
www.kringelfjordens-stugby.se

KRINGELFJORDEN NYTT Redaktör och ansvarig utgivare. Materialadress:

Kringelfjordens Samfällighetsför.
c/o Hans Forsslund
Klockvägen 4
135 55 Tyresö.
Telefon: 070-683 78 44
E-post: hans@bergodahl.com
info@kringelfjordens-stugby.se
HEMSIDA
www.kringelfjordens-stugby.se

OMSLAGSBILD:
Städjan-toppöset
Foto: H. Forsslund

En trevlig sommarsäsong önskar

Hans Forsslund

och Kringelfjordens Samfällighetsförening

4 — Kringelfjords — Nytt Städjan

Mot sommartoppen...

- den "riktiga" och mest spännande vägen. Via den knappt synbara stigen från Foskdalsvallen

*Ett litet äventyr...
Text och foto: H. Forsslund*

Och högst vid spåda älvars lopp, där fjällen står i somnardropp, fjällen dem vintrar isa, får gestalt och kropp.

Du Siljansbrud i färgrik ståt som står på Städjans stjälpda båt, vifta mig än en visa, innan vi skiljas åt.

Erik Axel Karlfeldt

Du som läste förra numret av Kringelfjords-Nytt vet att det handlade rätt mycket om Städjans historia, från forna tider fram till i dag

Bland annat tog min svåger Morris Löfgren oss upp på toppen en vinternatt där Städjan visade sig vara en riktig "drömtopp".

Du som tycker detta låter lite kryptiskt kan läsa förra numret så förstår du sammanhanget. (Kringelfjordens-stugby. se >Kringelfjordnytt).

Trots att vi haft stuga i Kringelfjorden sedan 1980 och kunnat njuta av Städjans vackra (från vårt håll) vulkanliknande topp från storstugans fönster, har vi bara tagit oss upp där en enda gång tidigare. Nu 28 år senare var det dags igen!

MOT SOMMARTOPPEN "den riktiga vägen"

Ja inte det populära radioprogrammet som sändes från 1962 ända fram 2007. Utan upp på Städjans "sommartopp" dit jag i vinternumret lovade att ta med mig de läsare som har lust.

I gamla tider bestegs Städjan gärna från Foskdalen via en spännande stig, en stig som nu nästan fallit i glömska nu sedan det mesta av turistboenden ligger på Idresidan.

Visst kan det vara trevligt att bestiga Städjan från Idresidan också. Men stigarna har blivit många och breda och erbjuder inte den natur, kultur och skönhetstörstande bestigarens samma njutning som stigen från Foskdalsvallen.

Vi tar bilen mot Foskdalen

En solig morgon den sjunde augusti 2014 kl.08.00 så åker vi från Kringelfjorden mot Foskdalen för ännu ett av våra "små äventyr".

Vid vackra Älvros tar vi Tännäsvägen upp mot Fjäternvålen.

Denna väg är oss välbekant sedan över trettio år tillbaka. Efter denna väg som för mig är en del av "minnenas väg". Från denna väg, platser och gårdar vi passerar har jag många upplevelser, möten, händelser och inte minst små äventyr gömda i minnet. Både trevliga sådana och någon med inslag av skräck. Något som jag säkert kommer att få anledning att återkomma till vid något senare tillfälle.

Vi följer Tännäsvägen ca 10 km tills vi får en gul skylt på vänster sida med "Foskdalen" på. Kör grusvägen ca 3 km. och där ligger Foskdalsvallen med Städjan i foden. "Vild och vacker".

*Foskan vild och vacker
Foto: H. Forsslund*

Genom vallen rinner den vackra Foskan som avvattnar alla Foskdalens myrar som har tillrinning

Gamla bodar i Foskdalen med raststugan längst tv.

Foto: H. Forsslund

OBS. Vill du njuta av de vackra bilderna i färg? – Läs då tidningen på vår hemsida

*Städjan från Foskdalsvägen
Foto: H. Forsslund*

från fjällsidorna från Fjäternvålen, Svartfjället och Nipfjället. Foskan har sin vagga någonstans uppe vid Ulandshögen.

Innan Foskan når Foskdalsvallen passerar Foskan Sven Foskdalens fäbod och lilla Rybäckskojan nedanför Fjäternvålen.

Vi parkerar som vanligt vår bil på den lilla "parkeringen" vid vägen på vallens högra sida

Jag passar på och gör en liten sväng längre in i Foskdalen när vi ändå är här... Men bara i minnet!

Rybäckskojan ja, som jag nämnde ovan, från denna plats har jag både roliga och lite skräckblandade minnen. Jag känner att jag måste berätta ett par av de lite lustigare.

Min kollega Tommy och jag ordnade i bland "äventyrsskidåkning" från Fjäternvålen övre topp ner till Foskdalen för företagsgrupper i samband med konferenser

Vi brukade rasta i Rybäckskojan och många gånger hade vi hjälp av samer som fixade lunchen, en spännande lunch som serverades tillsammans med lite historier, och inte minst berättelser om arbetet som renskötare.

Drakenbergs skid-bicykletas på Rybäckbron före doppet i Foskan...

Efter den sedvaliga samelunchen skulle vi skida vidare mot Foskdalsvallen där vi skulle bli upplockade. Från Rybäckskojan fortsätter kryssleden över än via en bro. Ganska besvärlig vintertid (om man envisas att ha skidorna på).

När siste man skulle skida över gjorde han en "bicykletas" på den lilla brons högsta punkt och störtök ner i Foskan. Isen gick sönder och grabben blev ordentligt blöt.

Jag har alltid haft svårt för namn, men denna grabbs namn, "Drakenberg", kommer jag alltid att minnas, kanske för sin fina flyguppvisning. Kan tilläggas att vädret var soligt och fint och han kunde låna ihop lite "reservkläder" och återbördas till civilisationen helskinnad, och med en bra historia.

*Rybäckskojan med bron. Inzomad från Städjans sluttning.
Foto: H. Forsslund*

Springkällan vid Foskdalsvallen...

Vi brukade berätta lite historier för våra gruppdeltagare, (men man kanske inte skall lura folk vad som helst). Vid ett annat tillfälle med en grupp från Landstinget i Uppsala, så tror jag min kollega Tommy gick kanske lite över gränsen, (men det är preskriberat vid det här laget så jag törs berätta det).

–Vi hade skidat genom Foskdalen och var bara ca ett par hundra meter från Foskdalsvallen. Då såg vi en vattenpelare på dryga metern som sköt rakt upp ur snön!

Tommy stannade gruppen och berättade att detta var en vida berömd springkälla, en källa som dessutom hade en hälsobringande effekt, och det var en av orsakerna till man hade bosättningar här.

Jag var själv lite känd för mina historier från "sanna livet", men att slå i högt uppsatta tjänstemän från Landstinget i Uppsala denna skröna var kanske att gå lite väl långt! (Nåja, jag har väl själv varit lite oförsiktig med sanningen någon gång).

Jag var "kökar!" (som vanligt) och åkte sist i gänget, så jag skidade upp till "källan". Någon springbrunn var det då rakt inte!

Det var plastledningen som sommardag försedde Sonja Spånbergs kökskran med rinnande vatten från en högre belägen bäck. Slangen hade helt enkelt frusit och gått av!

FOSKAN får efter ca en mil nedströms Foskdalsvallen sällskap med den lilla ån "Brunnan" som har sin upprinning någonstans mellan Städjan och Gränjesåsvallen. Foskan slutar sin resa i Österdalsälven mitt emellan Sjöändan i Idre och Älvrosfjorden.

Det blev en liten oväntad utflykt efter minnenas skidspår upp efter fjälldalen. Jag ber om ursäkt för den lilla utflykten och tar mig tillbaka till verkligheten och Foskdalsvallen den härliga sommaren 2014.

Var börjar den omtalade "riktiga stigen" upp till städjans topp?

I vägkrysset satt skyltar som pekade mot Gränjesåsvallen, Ulandsstugan, Nipstugan och Städjan. Vi gick ner mot den äldre delen av vallen och raststugan. Vi gick och tittade en bit efter ån men hittade konstigt nog ingen markerad stig upp mot Städjan. Men platsen var hänförelsevärd med den gamla fäbodden på den gröna lilla ängen, och med Foskan som en porlade glittrande gräns mot den resliga granskogen. Och ovanför trona de den "omkullstälpta båten" som bär namnet Städjan.

En kanske lite knäpp tanke far igenom mitt huvud. Kanske borde fjället heta "Idreskutan" istället?

En trevlig men ack så sällsynt upplevelse att få se fjällkor som inte bara är "turistkossor" Kor som existerar för att i första hand ge dess ägaren en utkomst av mjölkprodukter!

Vi beslutar att gå upp till Sonja och fråga var stigen börjar

Vi går tillbaka upp mot vägen och öppnar grinden och går över den lilla träbron till Sonjas och Stigs fäbodvall.

Sonja kommer precis ut ur stugan. – Oj kommer ni nu? Jag kan tyvärr inte bjuda på kaffe nu för jag skall hjälpa Stig. Vi skall ha fäboddag i dag, säger Sonja. Vi berättar att vi just fikar och att vi vill leta rätt på stigen upp till Städjan, och tänkte att hon säkert visste var den började.

Sonja pekar på skogsbrynet på andra sidan den lilla gårdsplanen, mitt emot bron över Fösken. – Det är inte så många som vandrar här nu för tiden så den är rätt liten.

Han som var så knäpp att normmännen knäppte honom med en knapp. Men vem är Herr Wallin?

— Det är Wallintallen jag menar, säger Sonja

Den står några hundra meter uppfjälls från Karl XII, fast på höger sida. Karl XII får ni på vänstersidan när ni går upp. Det är en besynnerligt formad sten i någon konstig bergart. Jag kan ju inget om sånt där, tillägger Sonja. Vad jag vet har ingen stenarkunnig person examinerat stenen.

– Wallintallen ja, - den ser inte så märkvärdig ut, liten, ungefär tre meter hög, men tätvuxen som en gran. Det märkvärdiga med tallen är att det berättas att tallen sett likadan ut i minst hundra år!

– År 1900 bodde en kort och tjock turist vid namn Wallin här på vallen, tror det var i "mosters stuga" som vi sa.

Den lilla korta tjocka Tallen som såg exakt likadan ut då som nu, fick då skämtsamt heta "Wallintallen".

– Jag har hört berättas att de som var gamla i början på 1900-talet inte mindes att tallen hade sett annorlunda ut under deras livstid, berättar Sonja vidare.

– Kom förbi på hemväg så bjuder jag på nystekt jönnbröd med messmör och kaffe

Men inte inne hos mig säger Sonja, jag sitter i stugan därborta, vi har ju fäboddag, säger hon och pekar snett över gårdsplanen.

Vi lovar att titta in och sätter kosan mot den förmodade stigen till Städjan.

Skylden stod mycket riktigt där, men man fick anstränga sig för att läsa texten "Till Städjan"

Vi följde ån en bit, här fanns ingen stig, bara "ko tramp". Det var denna väg Stigs kor hade gått ner och vadat över till raststugan.

Efter en kort stund hittade vi den lilla stigen upp mot Städjan. Den gick upp genom den ljuva trevliga barrskogen. Inte alls en mäktigt tät granskog som det sett ut på håll. Den ljuva doften av varm tallbacke smekte våra sinnen, viskade någonting om "lycklig barndom" i våra öron. Skogen sov, inte ens en slösande sol väckte den. Grenarna var stilla och fåglarna, (när man väl hörde något pip), verkade viska för att inte väcka den. Vi traskade vidare spanande efter "hjältekonungen" och Herr Wallin.

Efter en dryg kilometer dök hjältekonungen upp på vänster sida

Vi tyckte inte att konungen var sig riktigt lik denna dag.

Möjligen hade han vaknat på fel sida och glömt att snygga till sig.

Forts. sid. 6

Fjällkor kom skuttande över från andra sidan ån...

Foto: H. Forsslund

Vi (Eva) bestämde att vi måste njuta av denna pastorala idyll tillsammans med en morgonfika

Vi satt tysta med våra kåsar, lyssnade till den porlande ån och en sällskaplig blåhake som liksom satt och pratade med sig själv i ett buskage. Få fåglar har en så ombytlig repertoar, man kan lyssna hur länge som helst, det kommer nya toner och drillar hela tiden.

Frånsett blåhakens sång och Foskans stilla porlande var det tyst och stilla, inte en gren eller ett blad rörde sig.

Jo plötsligt så bröts tystnaden och väldigt många grenar och blad rörde sig. Det var några av Stigs Spånbergs (Sonjas son) fjällkor som kom skuttande över ån och genom fjällbjörksbuskaget.

– Ta inte den större stigen, säger Sonja, - då kommer ni bara upp på vår utsiktsskulle "Högegga". Jag tror det sitter en gammal träskylt som det står städjan på i skogskanten.

– Det var många år sedan jag vandrade upp på Städjan, säger Sonja. Numer är det inte så många som går stigen, nästan inga turister, det är väl någon här från vallen eller någon av våra besökare som någon gång tar stigen upp, säger Sonja som nu i maj fyllde 82 år.

Men det är en fantastiskt vacker vandring som jag minns det, och så får ni ju träffa Karl den tolfte och herr Wallin, fortsätter Sonja Herr Wallin? Karl den XII har jag lite kläm på, sa jag.

Emretssons

gräv & entreprenad AB

JAG UTFÖR ALLA TYPER AV GRÄVJOBB:

Schaktning för husgrunder
Dränering • Dikning
Kabel- och rörschakter
Enskilda avloppsanläggningar
och mycket mer...

Jag utför även:
Buskröjning vid vägkanter
Snöröjning

KOSTNADSFRI KONSULTATION
30 års erfarenhet av mark- och anläggningsarbete ger dig trygghet och kunskande.

Välkommen att höra av dig
Mats Emretsson

Emretssons Gräv & Entreprenad i Särna-Idre AB
Hallonstigen 4 • 790 91 Idre Telefon: 0253 - 205 89 • Mobil: 070 - 258 06 08
E-Post: mats@emretssons.se • Hemsida: www.emretssons.se

Karl den XII

Foto: H. Forsslund

Nåja, även en konung måste få ha en dålig dag

Karl XII var en konstigt formad sten, Stenenen påminde mest om en gråskägig orangutang. (Det tors jag säga då jag beskådat sådana i Borneos regnskogar för ett par år sedan).

Kanske skulle man döpa om stenen till det mer passande "Kung Louie" från filmen "Djungelboken".

Materialen i stenen, eller skall vi kanske säga materialen i stenen, för det verkar nämligen vara minst två olika material! Ett mera lättvittrat grått yttre som omsluter ett brunartat inre som lyser fram likt ett apansikte.

Eva och jag blev kvar ett tag och tittade närmare på kungligheten. Eva föreslog att det kanske var ett vulkaniskt material som kommit med någon inlandsis. Min teori är att det kanske är en meteorit.

Herr Wallin

Foto: H. Forsslund

Helt klart borde en geolog titta lite närmare på Kalle (eller "Louie").

Efter ytterligare några hundra meter dyker den lite mer oansenliga Herr Wallin upp på vår högra sida

Vi hälsade artigt på Wallin, frågade hur det stod till. Herr Wallin gav inget svar, men vi konstaterade att han såg ut att må mycket bra, precis som han gjort de två-tre senaste hundra åren, om inte mer.

Även här skulle det vara intressant med en undersökning precis som med Kalle. Detta för att klargöra Wallins verkliga ålder.

Finns det riktigt gamla tallar, precis som det finns tusenåriga granar som t.ex. Gamle Old Tjikko, den lilla oansenliga vindpinade granen på Fulufjället som lär vara äldre än pyramiderna, ca 9 500 år!

Vi vandrar vidare och kommer fram till en liten blötmyr med smala rester av spänger som döljs under myrgräset, en stig som mer eller mindre "inte finns"

Det gjorde vandringen genast lite mer spännande. Ett stycke till vänster om myren blänkte ett litet blått "skogsöga", en pytteliten tjärn vars blåa lilla öga glittrade vänligt mot oss.

Åter på fast mark, skogen tätnade nu något, och det började bära lite mer uppför. Stigen fortsatte att göra vad den kunde för att dölja sig för oss. Ibland drog den mossor och gamla trädstammar över sig, men som gamla "stigfinnare" (med betoning på gamla) lät vi inte lura oss.

Så plötsligt visar sig en av urskogens nästan glömda monster

Vi hade gjort en fantastisk upptäckt! Vi hade hittat något så sällsynt som en fossil av en "Fjällosarius Städjanus".

Stigen gjorde allt för att dölja sig...

Foto: H. Forsslund

Båtturer på Grövelsjön

Gör en dagstur till Norge och vandra i Linnés fotspår

Tur nummer	1	2	3
Grövelsjön	10.00	11.30	15.30
Sylen	10.45	12.15	16.15

M/S SYLÖRA

GRÖVELSJÖN – SYLEN

www.sylora.se, telefon 070-336 25 80

TURLISTA 2015

M/S Sylöra går alla dagar och lördagar från 29 juni till och med 26 september 2015

från Grövelsjöns södra strand och båtbygga till Sylen i Grövelsjöns norra ände i Norge. Varje tur tar ca 35 minuter. Vid stark vind kan turer ställas in av säkerhetsskäl. Turer utan förbokade passagerare ställs automatiskt in. Kontrollera gärna med att ringa 070-336 25 80. Extraturer kan även köras efter överenskommelse.

BOKA DIREKT PÅ TEL 070-336 25 80

Bokningen öppen alla öppna varje dag mellan kl 08.00-18.00 från 22 juni till 26 september. Ring och boka plats, tel (+46 70 336 25 80)

PRISLISTA 2014

Vuxen enkel	SEK 150
Barn 5-14 år enkel	SEK 75
Barn 0-4 år	Gratis
Hund enkel	SEK 75
Stor ryggsäck/stor packning för längre fjällvistelse	SEK 50
Ryggsäck för dagtur gratis	
Tur och retur samma dag	SEK 200
Extraturs minimiavgift	SEK 800

Sylöra är registrerad, godkänd och besiktigad av Sjöfartsverket. Reg nr SFB-8233. Detta innebär att all förskriften säkerhetsutrustning finns ombord och att våra skeppare är utbildade fartygsbefäl.

"Fjällosarius Stådjans". Foto: H. Forsslund

Vi gick runt fossilen, tog bilder noterade noggsamt på kartan, så vi kunde rapportera till Kungliga vetenskapsakademien vår revolutionerande upptäckt. Rasande spännande!

Lappgullris. Foto: H. Forsslund

Vi fortsatte vår upptäcktsresa

Så mycket blommor såg vi inte, några enstaka exemplar av den lite anspråkslösa blodroten lyste upp med sin starka gula färg på sina ställen.

Några exemplar av nästan utblommad gullris eller (lappgullris) såg vi också där marken var lite bördigare. Gullriset är kanske ingen raritet men när den blommar för fullt så bär den efter stjälken ett tiotal gula flikiga blommor och står som små facklor och lyser upp.

Myren bjöd på enstaka exemplar av polarull (tror jag att det var). Men plötsligt sprakar det till ordentligt i en liten bäckravin. Det var en ovanligt vacker koloni av kochenillaven.

Laven ser nästan överklig ut med sina vackra och mycket starkt signalfärgade

Kochenillav

Foto: H. Forsslund

fruktkroppar ytterst på den annars renlavsgåa laven. Denna lav är nog fjällskogens vackraste lav, i alla fall i blomning.

Nu lämnar vi skogen bakom oss, vi närmar oss 900 metersnivån och får nu bara sällskap av en och blåbärsris, dvärgbjörk och mycket lågvuxen fjällbjörk

Även och annan lågvuxen gran fanns utspridd på fjällsidan. Här vände skogen om höstarna och började gå neråt igen för att slippa de hårda vinterstormarna. Det kunde man förstå.

Men stigen vände inte, men den tog skydd i en mycket vacker och frodigen dal.

En liten rännil till bäck letade sig från en liten vattensamling ner genom den lilla, men otroligt sköna dalen, bara några hundra meter lång. Rännilen kantades av grönt gräs, blåbärsris och färgsprakande hjortron.

Vi gick upp på den lilla bergsryggen som dolde Foskdalen för oss. Hänfödda satt vi oss ner. Vilken vacker utsikt över Foskdalen! Långt där nere blänkte Foskan mellan ståtliga gamla gammelskogsgrenar. Och där låg Rybäckskojan med sin äventyrliga bro. Och långt, långt därborta skymtade Foskdalens fåbodar där vi startade vår vackra vandring.

Här skulle vi luncha och låta vildmarkens skönhet lugna våra stressade själar, och även magen skulle få sitt.

Forts. på sid. 8

Man behöver egentligen inte gå längre uppåt fjället, så mycket vackrare än så här blir det inte!

STEFAN WALL ÅKERI AB

GRUS, GÅRDSGRUS, SAND
- direkt till din tomt eller bygge.
CHAKTNING • GRÄVNING
PLANERING • SNÖRÖJNING
SKOTERUTHYRNING, FÖRSÄLJNING

MEDLEM I MASEFRAKT

När armarna inte räcker till...
Då ringer du oss.

Du beställer...

Vi levererar
Makadam, matjord, stenmjöl,
sandningsgrus, mursand, gjutgrus,
sand, bärlager, os förstärkningsgrus
och krossat förstärkning.

Snabba leveranser...
Egen grustäkt, egna maskiner ger
leveranskontroll.

Vi utför arbeten som:

Betong-och gruskörning, enklare grävning, schaktning och planering, lossning och lastning, leverans/transport av eget grus mm.
Vintertid även plogning, snöröjning och skoterservice.

UTHYRNING: skotrar, pulkor, källkar, kläder och vedeldad pool.

Tel. 0253-310 77 • Mobil. 073-08 55 602
hem.passagen.se/skoterturer • walls-akeri@hotmail.com

Sovande urtidsdjur...

Mätta och belåtna gick vi uppför den nu endast blåbärris- och enbeströdda slutningen. Nu dök Städdjans toppar upp

De låg där som ett sovande urtidsdjur. Marken planade ut och blev till fjällhed, stigen upp över "Lillstädjan" och bort toppen syntes tydligt. Vi staplade några stenar på varandra så vi skulle se vart vi skulle svänga av när vi gick ner igen över heden.

Edelweiss

Här ovanför heden, i klippskrevor med soliga lägen skall konstigt nog den ombesjunga alpblommen edelweiss växa. Det hade jag läst i en bok av Tomas Ljung, jag tror det var i "Ödebygdsminnen", eller möjligen "Landet bortom tiden". Har du inte läst Ödebygdsminnen, så rekommenderar jag att du käre natur- och kulturrintresserade läsare att försöka skaffa boken. Tomas Ljung beskriver i boken ödemarksbygden dvs. de norra delarna av vårt område med en målande prosa som gör att man ser, känner och upplever den gamla bygdens innersta väsen, dess innevånare, fjäll, sjöar och skogar...

Edelweiss Bild Wikipedia

Ido Poloni och edelweiss

Enlig Tomas Ljung fanns i Foskdalsvallen på slutet av 1970-talet en italiensködd herre vid namn Ido Poloni. Han ville föra med sig till Sverige ett av sina käreste minnen från hemlandet, den sägenomspunna växten edelweiss.

Med sommarvistelse på Foskdalsvallen i Särna fann han det naturligt att välja Dalarnas kanske mest alpina plats för utplanteringsförsöket, nämligen Städdjans topp.

Foto: H. Forsslund

Medförandes ca 20 plantor från Cortina i norra Italien planterade Ido edelweiss på lämpliga klippor som liknade de där växten har sin naturliga hemvist.

"Grottan"

Foto: H. Forsslund

Här fann sig också det ståtliga korgblomstret edelweiss väl till rätta och har blommat årligen, och lägrar än idag några av Städdjans klippavsatser. Växten har inte lyckas sprida sig med frön och tycks heller inte föröka sig vegetativt. De plantor som sattes på nordsidan har slutat blomma och verkar vara borttynande. Så lång Tomas Ljung.

Vi vandrade en bit upp mot stigen, tittade i klippskrevor och på avsatser som hade växtlighet, men inget spår av någon edelweiss trots att det var rätt tid. Har en känsla av att man måste veta exakt var man skall leta för att hitta den.

Lillstädjans topp såg tvärbrant ut så vi följde några av renarnas smala stråk efter den östra fjällsidan och slapp på så sätt branten och kom istället upp emellan topparna

Vi hade ditintills inte sett en enda människa, men nu dök det upp desto fler. Vi mötte en fransk och en svensk familj med barn, ett holländskt ungt par som tagit sig upp från Gränjesåsvallssidan. Biten till "stortoppen" visade sig vara mycket lättare att gå än stigen upp på Lillstädjan.

När vi nästan är uppe passerade vi "grottan". Ett nedrasat stort klippblock bildar en väderskyddad "grotta", stor nog att ge natthärbärge för ett par toppbestigare. Säkert har en och annan tagit skydd här genom åren då regn och stormar överrumplat dem.

Strax var vi uppe på toppen...

Foto: H. Forsslund

Strax var vi uppe på toppen som i princip var ett enda stort stenröse med ett litet toppröse ovanpå På det lilla toppröset satt en sliten svensk flagga virad runt en blå skidstav.

Känslan av att begått en stor bragd genom att bestiga Städdjan fick sig en liten törn då någon av årets yngre bestigare lagt ett litet "gosedjur" i form av en gul anka i röset vid flaggan. Vi hade nog på känn att vi inte var de yngsta toppbestigarena, men ändå...!

En sval, men inte kall bris smekte bort den sista svett droppen medan vi tröstade oss med kaffe och bulle och den härligaste utsikt

Här har man Nipfjällets stora långa massiv i norr, till vänster om Nipfjället kan man skönja norskfjällen med Rendalsölens majestätiska tre toppar längs bort i diset. Tittar vi längre åt väster så ser vi Idre Fjälls nord- och ostbackar, och ännu längre västerut ser vi Österdalälven där den dyker upp som smala blåa strängar här och där i den gröna barrkogen på sin väg mot Siljan och vidare mot havet.

Forts. sid 10

Håkas Häst & El

NÄR DET GÄLLER!

- Nyinstallationer
- Reparationer
- Service
- Besiktning

Utnyttja ROT-avdraget!

Kontakta mig gärna för kostnadsförslag

Anders Johnson

Starrbacksv. 14 • 790 90 SÄRNA

Telefon: 070-622 62 38

hakas_hast_el@msn.com

Välkommen till *den vänliga butiken*

Nybakat bröd varje dag

I vårt butiksbageri bakar vi varje dag
gott mat- och kaffebröd

Här hittar du

Stor sortering på LIVS & HUSGERÅD
CHARKAVDELNING med grillat
Egen UTTAGSAUTOMAT
SMÖRGÅSTÅRTOR på beställning
LOKALA VILT och GETprodukter
Eget BUTIKSBAGERI med CAFÉ
TÅRTOR på beställning
SNITTBLOMMOR & KRUKVÄXTER

Vi är ombud för

Kassagirot

SVENSKA SPEL

Välkomna önskar Mikael och Marie med personal
www.ica.se/idrebua Vi finns även på Facebook

IDRE BUA Tel: 0253-200 03

ÖPPETTIDER
Mån-Lör 9-19
Sön 11-19

Kafeteria med salladsbar

Stanna gärna och ta en fika med gott kaffe
och nybakat bröd, en god lunchmacka eller
varför inte komponera din egen lunsallad
från vårt härliga salladsbord!

ICA
Supermarket
Idre Bua

Vackraste vyn är utan tvekan österut över Foskdalen

Foto: H. Forsslund

Vackraste vyn är utan tvekan österut utöver Foskdalen! Först möter fjällbjörken med sina ljusgröna blad, sedan breder sig den mörkgröna barrskogen ut sig. Granen dominerar där marken är fuktig och tallen i den torrare och stenigare terrängen. I denna mörkgröna matta lyser myrarna ljusgrönt och ibland nästan gult. Myrarna är nästan lika talrika som skogen.

Vi ser nästan bara skog som stått orörd i minst hundra år, många arealer säkert dubbla, eller mångdubbla. Bakom skogen och öster om Fjärtvålens orörda baksida reser sig fjällen Oxvålen, Uckuvålarna och Vedungfjällen som grönblåa jättevågor. Vågor som böljar i grönbått och slutar i ljusaste grågrönt i en fallande skala. Vi njuter så av allt det sköna, och till synes orörda.

Ungefär mitt i denna härliga tavla går ett mörkgrönt stråk fram, från sydost till nordväst, och i detta mörkgröna stråk syns då och då en glittrande silvertråd i allt det mörkgröna, det är Foskån eller Föskan som man säger här uppe som slingrar sig fram. Vi ser också att det finns fler fåbodvallar än de vallar vi känner till. De har ett gemensamt och det är att de håller sig nära den lilla älven.

Naturligtvis ville vi se ner mot Kringelfjorden så vi vänder blicken mer åt söder

Vi kunde ana Älvros- och Kringelfjordarna. Tyvärr badade dessa i ett blått soldis i motljus. Min kamera saknade motljusskydd och hade för dålig zoom, så det blev tyvärr ingen bra bild. Man säger att "den bästa kameran är den kameran man har med sig."

Därför bär jag en digital kompaktkamera som får plats i fickan så det är lätt och bekvämt att plocka fram den.

Detta är dock inte den ultimata lösningen då begränsningarna är för stora, man kan inte fotografera åt alla håll då ljusinsläppet blir för stort i vissa riktningar, och som sagt är även zoomen är alldeles för dålig.

Nej, jag får nog ta ett djupare tag i plånboken och köpa en tålig och lätthanterlig systemkamera, försöka hitta en bra lösning på hur jag skall kunna ha den lättillgänglig utan att den är till besvär vid kommande vandringar, skidåkning etc. Kanske skall jag prata med den kanske bästa naturfotograf vi har i Dalarna,

Gränjesåsen, Städjans "tredje topp"

Foto: H. Forsslund

nämligen Leif Östergren. Leif kanske har tips på hur man även kan ha en lite större kamera "skjutfärdig", även när man är ute på "små äventyr". (Leif har tagit den fantastiska vinterbilden på Städjan som prydde framsidan av vårt vinternummer).

Jag var förresten hemma hos Leif i höstas och tittade på lite bilder. Inte bara vackra naturbilder utan fantastiska närbilder på våra vilda djur som varg, lo, järv, björn.

Vi kanske kan hoppas på en vacker bok, eller snarare böcker om "Norra Dalarnas vilda och vackra natur". (Om inte boken redan finns).

"Häxhattens" brätte, Städjan

Foto: H. Forsslund

Nedstigning

Nedstigningen är väl inte så mycket att orda om. Det mesta av intresse har vi redan berättat om på vår väg upp. Men det finns ett par extra intressanta saker som man lägger märke till när man styr kosan nedåt. Det första som är mycket förvånande det är att städjans toppar (Städjan och Lillstädjan) reser sig brant upp från

Det börjar blåsa lite så vi bestämmer oss att ta oss ner i den "varma goa fjällskogen"

Nu följer vi den vältrampade stigen hela vägen mellan topparna och nedför branten vid Lillstädjan. Nere på hedplatån tittar vi efter vårt lilla stenkummel och hittar det efter en stunds letande. Sedan var det bara att ta sig ner till Foskdalsvallen igen.

- ▶ FISKE
- ▶ JAKT
- ▶ AMMUNITION
- ▶ FRITID
- ▶ BOENDE

www.idrefjallenssport.se 0253-203 08

Det mesta för fiske- och vandringsturen...

Köp fiskekort hos oss och var med i sommarens fisketävling och vinn fina priser!

Välkommen in till
IDREFJÄLLENS SPORT
snett emot Ica Idrebya

idrefjallenssport.se

Stigen möter med nya vyer...

Foto: H. Forsslund

Det kan kanske låta tråkigt att ta samma väg tillbaka?

Inte alls, det blir ju helt andra vyer när man har dalen framför sig i stället för bakom sig när man går. Vi hälsade på våra nya vänner, den namnlösa "fossil" som vi döpt till Fjällosarius Städjanus, Herr Wallin och Karl XII. Snart stod vi nere på Foskdalsvallens hemtäkt igen.

Gulliga fjällkocalvar möter på vallen
Foto: H. Forsslund

Nu var det mera liv på vallen! Grisar nöffade i en liten hage, kalvar lekte bakom en gårdsgård och ett par getter sprang fritt runt på gårdsplanen

När man såg den Spånbergsska vallen från det här hållet förundras man av grönskan vid Sonjas stuga.

Sonjas grönskande köksträdgård

Marken är naturligtvis bördig och ån sorlade nästan, för att inte säga under huset och Sonjas "mejeribu". Och gödsel var väl ingen bristvara precis.

Getterna skor sig

När vi stod och språkade med en av getterna som försökte ta reda på vilken av våra kängor som smakade bäst, då kom en flicka i arton-tjugoårs åldern fram till oss och frågade på norska om vi letade efter någon. Ja sa jag, vi skall träffa Sonja men vi vet var hon finns sa jag och tog ett steg bort mot stugan där Sonja sa att hon skulle vara i.

Pang...! där stupade jag mitt på gårdsplanen. Det var geten som bestämt sig för vilka kängor som var godast. Geten titta ointresserat på mig medan den tuggade på en bit skorem. Hmm! Det skulle sitta en skylt vid grinden som varnade för "vilda djur", sa jag till Eva medan jag borstade av mig.

– Klaga inte sa Eva du hade ju lite tur i alla fall, sa hon och nickade mot en präktig kladdig "baskermössa" alldeles bredvid som någon av Stigs fjällkor tappat på sin väg till skogen.

Sonja tittade ut genom stugdörren när hon hörde att vi kom

– Jasså, där är ni, sa Sonja, kom in får ni kaffe och jönnbröd. Vi tog av oss kängorna och steg in i stugan. Brasan knastrade hemtrevligt och det lukade gott i stugan. – Kaffet är varmt, säger Sonja välkomnande, – Vi hade några turister här för en stund sedan, sätt er ner så gör jag några jönnbröd, hemsmör har jag inget för jag sålde det sista, men ta messmör det är gott det med, säger Sonja.

Medan vi äter och Sonja steker jönnbröd över den öppna elden så samtalar vi lite om ditt och datt. Jag frågar Sonja om norskan som vi träffade ute på gården.

– Hon kommer från en norsk lantbruksskola och är någon form av utbytesstudent tror jag, säger Sonja. Vad trevligt säger jag, jag har alltid gillat normmän (och norskor) och har semestrat mycket i Norge. När mina barn, Lina och Gustaf bodde hemma så var det minst en vecka bilsemester i Norge varje år, och även när jag var barn i slutet på 50-talet så bilade vi i Norge.

Sonja Spånberg steker jönnbröd
Foto: H. Forsslund

Fast det var ett annat Norge, tillägger jag. Det enda som är sig likt är väl att man fortfarande kan köpa tidningen "Donald Duck" i kiosken. De finns förstås några äldre avundsjuka svenskar som säger att "Norge är den fattige lite efterblivne kusinen som vunnit på lotto". Men lite grannfejd på sko har väl alltid funnits, se bara på Särna och Idre, här gnabbas det ju alltså lite emellanåt, säger jag.

Ät nu, jag gräddar gärna mer, säger Sonja

Medan elden sprakar och Eva pratar med Sonja far tankarna iväg. Vi har känt Sonja sedan början av 80-talet. Tiden går så fort. 2008 skrev jag en artikel om Sonja och vallen.

Sonja var då 75 år och hade nyligen fått diplom av fäbodföreningen. Sonja visade oss diplommet både rörd och stolt. – Jag vet inte hur man kom på att jag skulle få detta, sa Sonja den gången.

Hon berättade vidare: Jag blev alldeles rörd och började faktiskt gråta. Det är fantastiskt roligt att bli uppmärksamman efter alla år. Jag for till Älvdalen och fick det där på en fäbodbrukardag.

– Det var en stor uppmuntran, jag hade väl aldrig trodd att jag skulle bli uppmärksamman och få någonting för att jag varit på vallen här i hela mitt liv och skött mina djur. Men det fick jag i alla fall. Jag fick ju även en vacker koskälla.

Forts. sid. 13

VI UTFÖR ALLA FÖREKOMMANDE JOBB INOM VVS!

MINDRE BYGG JOBB SÅ SOM REPARATIONER OCH VATTENSKADOR

GLASMÄSTERI/VVS BUTIK

Även entreprenad med minigrävare (5ton). Byter allt inom glas ex: Bilrutor, isolerglas, stenskottsreparationer, planglas (kittning) vanliga fönster

Välkommen att kontakta oss
Hattis och Tobbe

Bygg&Vvs Akuten • Särnavägen 142 • 790 90 Särna
byggovvsakuten@gmail.com

Thorbjörn 070-6010176 • Hans-Ove 076-8384575

**1002 m ö h och 317 meters fallhöjd
är anledning nog att besöka
Dalarnas högsta fjäll som
huserar en skidanläggning
- Fjätervålen!**

Inte för inte är några av de 18 pisterna
klassade för internationella storslalom-
tävlingar.

Anläggningen passar dock lika bra för barnfamiljer som för
elitåkare. Här är långa, breda och välpreparerade nedfarter i
olika svårighetsgrad, - alltid med gott om plats!

Familjär stämning och bra service väntar dig i skiduthyrningen,
livsmedelsbutiken och i Världshuset.

Ta chansen att prova på nåt nytt eller finslipa tekniken för ännu roligare
åkning, Fjätervålens Skidskola är redo att hjälpa dig.

Det viktigaste med vintersemestern får du på köpet här i Fjätervålen,
AVKOPPLING OCH FRISK FJÄLLUFT!

Välkommen!

Fjätervålen
-toppen i Idrefjällen!

Koskällan jag fick är ju i och för sig fin, men jag har så svårt att skiljas från min gamla

Min gamla skälla är visserligen dov i klangen och hörs inte så långt längre, den är utnött kanske. Men jag har så svårt att skiljas från ljudet så jag har inte börjat använda den här nya.

Jag tar väl ett år i taget med att ha djuren här på vallen. Jag skall i alla fall inte hålla på mer än tills jag fyllt åttio, det vet jag i alla fall. Men att jag vill vistas här på Föstan på somrarna så länge jag orkar det vill jag naturligtvis. Sa Sonja den gången.

Nu har Sonja fyllt 82 år och har sedan några år egentligen inga helt egna fjällkor längre, men fåbodelivet har hon inte givit upp Sonja är en god hjälp till sin son Stig som har arton kor denna sommar. 2007 hade han tjugofem kor, vilket nog var rekord på vallen genom tiderna.

Men det var innan "Fäbodglass" i Hede som tillverkade glass på mjölk från fjällkor fick lägga ner verksamheten. Inte för att glassen inte sålde, glassen fanns att köpa i en stor del av landet och sålde bra. Nej, det lär vara en charkfabrik i Falun som fått patent på namnet fåbod, och nu hindrar att produkter från fåbodar att ha produktnamn där ordet "fåbod" ingår.

Helt otroligt att det är möjligt få ta patent på folkliga och allmänna ord!

Inga kolaremmar, men goda ändå...

Fåbodagar

Nu har Sonja och Stig dessutom sedan något år återupptagit upp en gammal tradition på vallen, en tradition som länge legat nere, "Fåbodagar".

Tisdagar och torsdagar under högsommaren. Då har Sonja fullt upp med att servera kaffe och hembakt bröd, steka jönnbröd och sälja hems-mör till turister som hittar hit till en av fjällvärldens vackraste dalar. Dessutom hjälper hon Stig att titta till "kuerna", de kräver sitt, inte minst när det skall till att kalvas.

Jag frågar Sonja om hon känner sig frisk och kry?

– Jag har väl inga andra sjukdomar än ålderdom, skrattar Sonja, lite värk i knän och leder. Ja, vem har inte det, säger vi och reser oss lite mödosamt efter dagens vandring. När jag skall sätta på mig kängorna som jag ställt på stugtrappen blir det vilt slagsmål! Min (o)vän geten har inte gett upp sin måltid och vägrar släppa ena kängan, - släpp min känga ditt illaluktande monster skriker jag.

Geten släpper taget, tittar förebrående på mig och tycks säga "dina rackarns kängor luktar inte så gott dom heller...! men skosnörena är goda!"

Vi säger tack till Sonja och frågar vad Stig håller hus?

– Stig, han sover middag i min stuga, det är nog dags för honom att stiga upp och jobba nu. – Vi går och ser om han är vaken, säger Sonja. Vi går den lilla biten tvärs över gården samtidigt som en yrvaken Stig kommer ut på trappen.

Tjena, säger Stig, man har liksom inget nio till fem jobb precis, så man får ta sig en lur lite när det går, säger Stig lite ursäktande.

Vi småpratar en stund om vallen, vädret och djuren och vår vandring till Städjan.

Vi tackar för oss och öppnar grinden ut mot bron över Foskan

Vi får snabbt slänga igen grinden eftersom getterna kommer springande i full fart, troligen för att inte missa kvällsmålet bestående av några delikata kängremmar. Att stänga grinden löste inte det problemet. Getterna lyckades ta sig ut på bron genom att gå på utsidan om grinden. (Vet inte riktigt hur det gick till, men där stod dom och dreglade ute på bron).

Vi skyndade upp mot bilen, getterna stod kvar på bron och tittade efter oss. Tydligt så hade stora bocken Bruse sagt att de inte fick gå längre.

Vi satte oss trötta och nöjda i bilen och styrde kosan hemåt mot stugan i Kringelfjorden

En sån dag! säger jag och härmar lil-lebror i TV-serien "Pistvakt".

Vill du göra om vårt lilla äventyr, och eller besöka Foskdalen? Då får du en liten vägbeskrivning här till höger.

OVAN: Gamla stugan vid bron. NEDAN: Sonja med Sonen Stig. Foto: H. Forsslund

FRÅN SÄRNA: Kör 18 km, mot Idre. Sväng höger upp mot Fjärtvålen/Tännäs vid Älvros. Kör 12 km, sväng sedan vänster mot Foskdalsvallen 4 km.

FRÅN IDRE: Kör 15 km mot Särna. Sväng vänster upp mot Fjärtvålen/Tännäs vid Älvros. Kör 12 km, sväng sedan vänster mot Foskdalsvallen 4 km.

Vandrings tid:

Foskdalen – trädgränsen ca 1,5 tim. Trädgränsen – Städjans topp ca 1 tim. Tillbakavägen går naturligtvis snabbare. Eva och jag gjorde oss ingen brådska utan stannade till då och då för att njuta av det mycket vackra landskapet. Sedan tillkommer förstås lunch och fikaraster. Vandrigen är en perfekt dagsutflykt och startar du inte allt för sent är det inga problem att hinna hem till middagen.

Jag kan tänka mig att den här vandrigen även är ett äventyr för barn från ca sju-åtta år och uppåt.

Fåbodagar:

Nu här i vår ringde jag upp Stig Spånberg och frågade om de skulle ha fåbodagar även denna sommar, sommaren 2015. Jo vist, sa Stig, det har vi planerat. Tisdagar och torsdagar mellan klockan 12-16.00. Vi börjar den 23 juni och planerar att hålla på till 13 augusti.

Visst har man fåbodagar ett par dagar i veckan under högsäsong, men Foskdalsvallen är ingen turistfåbod utan en av få fåbodar som fortfarande till en stor del lever på de produkter som djurhållningen ger.

Läs gärna mer om Sonja och livet på vallen i Kringelfjords nytt

Gå in på: kringelfjordens-stugby.se och välj "Kringelfjordsnytt" och sommaren 2008.

Ha en god tur...
Hans

Foskdalsvallen

Foskdalsvall där tätt vid fjällets sida liksom skydd du sökt för stormens hot. Lilla, lugna vrå i världen vida ej som här har friden slagit rot.

Men Din sagolika skönhet underbara runt kring jorden haver blivit spord.

Därför mången främling hit syns fara, säkert glad att färden den blev gjord.

Skogen står kring vallen tyst och stilla, som en skyddsvakt uti morgonstund.

Uppå ången vallarlåtar drilla, hjorden betar uppå grässets grund.

Stilla sorlar Foskans vatten klara såsom toner när en dag tar slut.

Kom, och njut av friden underbara, trötta mänskobarn, och vila ut.

Över dunkelblåa fjället dröjer än en glans av solens återsken.

Och däröver Städjan stolt sig höjer, som ett majestät, mot himmelen.

Se, hur dimmor sig kring toppen lågra, Nu - det sägs - att hon tog på sin "hatt".

Trollens garn nu uti dunklet hägra. Tyst! - nu är den kommen - fjällets natt.

Denna dikt skrev Alfred Backlund, Bredvad, Älvdalsåsen, redan 1924.

Originalkopian hittade jag i Sonja Spånbergs fåbodstuga. Foto: H. Forsslund

Särna-Idre Fiskevårdsområde

Särna-Idre Fiskevårdsområde omfattar Särna och Idre socknar, med 17 mil större strömvatten, 6000 ha sjöar och massor av mindre strömvatten: ungefär 400 000 ha landområde. Sveaskogs vatten ingår och genom samförvaltningsavtal de flesta reservatsvatten utom i Fulufjällets nationalpark och Hävlingsystemet.

Fiske i Särna och Idre socknars världsberömda strömvatten!

Strömfiske efter öring och harr kommer i regel igång framåt midsommar. Vid lämplig väderlek kan dagsfisket på vissa sträckor vara bra även tidigare. Nattfisket brukar vara fenomenalt i början av juli i vissa vatten: ex Storån, Grövlan, Sörälven, Guttan m.fl. Andra halvan av juli blir vakperioderna kortare. De största öringarna tas i regel på nattfiske.

Sjöar, vinter- och sommarfiske efter röding.

Särna-Idre FVOF sätter ut röding i ett stort antal vatten (uppräknade under särskilda bestämmelser nedan). Fisket på röding är bäst maj-juni, då rödingen hugger bra på långdrag eller fluga vid nattliga vakperioder.

Turistfiskekort Särna-Idre FVO: 2015-05-01 – 2016-04-30

Fisket skall bedrivas med måtta för god fiskevård. Fångad fisk får ej saluföras. Levande fisk får ej användas som agn.

Minimimått: Österdalälven: Östomsjöbron – Hornån, samt i Fjäten från fallen till Fjätros: öring och harr 45 cm, fångstkvot: max 2 öring eller harr/kort & dygn. Flugfiskesträckor: öring och harr 35 cm, fångstkvot max 5 fiskar/kort & dygn.

Övriga vatten: harr 30 cm, röding 25 cm, öring 25 cm.

Förbud mot fiske från båt och flytting i: Övre Trollsjön, Slödtjärn, Valtjärn, Källdalstjärn, Bladtjärn, Tjärn 87, Slättstjärn, Mellersta Långsjön, Kimtjärn, Älsloken, Gyttejätjärnarna, Blanktjärn, Ögåvalltjärnarna, Bumlingtjärnarna, Djuptjärn, Stora Flysjön, Jämngäddtjärn, Bergslagstjärn och Glytjärn. I Burusjön, Bälsjön, Nedre Trollsjön, Långtjärn, Näcksjön, Öresjön Idre och Öresjön Särna är båtfiske tillåtet.

I samtliga uppräknade vatten gäller **max 5 laxfiskar/kort & dygn och 2 spön/fiskare** (2 spön/fiskare även i Grövelsjön och Hällsjön).

Endast fiske med flugspö: Storån; uppströms Hällsjön, utloppet ur Hällsjön – bron vid Foskros och Klingforsen – Sognstupet, Sörälven; Båthusströmmen – Gudbrandskojan. **Buruån;** Burusjön – Smedkojan. **Fjätälven;** Skoterleden vid Ringströms – inloppet i Österdalälven (Fjätros). Mellan Hällsjön och bron i Foskros är plastkula och flugor tillåtet, men bara där.

Allt strömfiske är förbjudet 1/9 – 30/4, undantag: **flugfiske efter harr** är tillåtet 1/9 – 31/10 i alla harrvatten.

Fiskeförbud: Sörälven: Storsillret – Flickerhån, **Fulan:** Södra Fulusjön – Fallet vid Gethammaren, och bron vid Strupen – Sillerhällarna, **Ljöra:** Lillån – nedströms håarna vid Lillingarna, **Grövlan:** Storedan – Storån. Flugsträckor och förbud skyltas.

Fiskekortet gäller även i: Sveaskogsvattnen (ej privatarrrenderade och skyltade), Dala Fjällfiske utom Fulufjället och Långfjället (se fiskekartan), hela Glysjön, hela Öjsjön och hela Trängseldammen.

FISKETIPS, FRÅGOR: Särna-Idre FVOFs hemsida www.sarnaidrefvo.se/, och på telefon 0253-102 10, vard. kl. 14 00 – 15 00.

FISKEKORTEN KOSTAR:

1 dag 60 kr   2 dagar 100 kr   3 dagar 120 kr   4 dagar 160 kr   5 dagar 200 kr   6 dagar 240 kr   7 dagar 300 kr

Säsongskort (1/5-2015 – 30/4-2016) 400 kr

Make-Maka-kort 1 säsong (se ovan) 600 kr

Gruppkort 1 dag (10 personer) 400 kr

Gruppkort 1 dag (20 personer) 500 kr

FISKEKORT Kan köpas på följande orter: Flötningen, Foskros, Grövelsjön, Gördalen, Höstsåtern, Idre, Lillfjäten, Lövåsen, Mora, Myråsen, Mörkret, Storbo, Storfjäten, Storsåtern, Särna, Sörsjön, Tjärnvallen, Älvdalen, Öjvassla. För närmare information se vår hemsida.

FOTO: H. FORSSLUND

Fiskekort kan även köpas på hemsidan.

www.sarnaidrefvo.se

SNÄLLA: Undvik att kasta cigarrettfimpar på vattnet (isen), fisken kan ta dem som mat. Antingen "omsätter" fisken "näring" från fimpnen och får sämre värde som mat-fisk, eller också fastnar filtret i analen och leder till en plågsam död för fisken.

FRÅGOR/TIPS: SE HEMSIDAN:
www.sarnaidrefvo.se
eller ring 0253-102 10.

Trevlig fiskesäsong
önskar vi alla glada laxar!

Särna-Idre Fiskevårdsområde

Oskar Björklund

Originalen, enslingen, stigfinnaren, trappern, levnadskonstnären, "krigshjälten".

Vem var han Oskar Björklund?

Detta är historien om mannen som föddes den 30 december 1895 i Hälsingland, och som år 1942 kom cyklande upp mot Särna och bosatte sig en mil söder om Särna i en av de minsta och enklaste skogskojar man skådat. En skogskoja han kom att bo ensam i, hela 43 år!

Sammanställt och nedtecknad av Hans Forsslund

Bilden är ett montage av ett foto på Oskar 1982 utlånat av Sonja Persson, och ett foto på kojan där den står på Skogsmuseet tagen av H. Forsslund. Oskar är här ovanligt uppsnopsad eftersom han väntade "dambesök".

Oskars öde har fascinerat mig ända sedan jag "mötte" honom första gången vintern 1979 eller möjligen 1980.

Jag har tidigare skrivit lite om Oskar, men nu har jag forskat lite vidare. Detta har resulterat i att jag fått ihop ett betydligt digrare underlag. Denna berättelse om Oskars liv i Särnaskogen och tiden innan kan nog vara intressant läsning, inte minst för dem som bara sett den lilla kojan på Särna Skogsmuseum. Här kommer ett försök att skapa en liten bild av originalet och levnadskonstnären Oskar Björklund och hans liv.

Underlaget till min text har jag fått genom hörsägnar, intervjuer, samtal med- och nedteckningar från folk med anknytning till Särna, samt avlyssnande av en amatörbandinspelning av ett samtal mellan Oskar, Stutt-Olof Olsson och Kerstin Clasén-Franzon i Oskars koja någon gång på 70-talet. Mina uppgifter ang. händelser och årtal etc. är inte kontrollerade utan det mesta är vad jag hört, läst, och fått mig berättats.

Följande personer har hjälpt mig med material till denna artikel: Familjen Axelsson, Kringelfjorden (Släktingar till Oskar Björklund), Seved Ebers, Särnaheden (F.d. driftskötare i Kringelfjorden), Leif Östergren Mora (Naturfotograf och f.d. polis), Sonja Persson Särna.

Sonja är den som försett mig med de flesta uppgifterna till denna berättelse om Oskar Björklund. Sonja är nog den Särnabo som känt Oskar bäst, även om ingen kom Oskar riktigt inpå livet. Sonja lärde känna Oskar redan som liten flicka. Sonjas familj bodde tre km väst om Oskars koja och hade en fäbodvall någon kilometer öster om den.

Mitt första möte med Oskar Björklund

En vinter, tror att det var 1979 eller möjligen 1980 fick jag i uppdrag att åka upp till Kringelfjorden för att foto-

grafera och lära känna området och trakten för att marknadsföra området. Jag hade jobbat med marknadsföring av områden i Sälen tidigare så jag var ganska van vid långkörningar och stora skogar. Men ingen sträcka upp till Sälen kan närmelsevis mäta sig med den ensliga och öde "sjumila skogen" mellan Älvdalen och Särna.

Ensam sitter jag i bilen mitt ute i sjumila skogen mellan Älvdalen och Särna

Jag möter inte en bil på vägen och bara skog, skog och åter skog. Jag tittar på termometern, minus 28°! Jag känner mig lite kuslig till mods. Vart är jag på väg, världens ände? Finns det verkligen civilisation där borta mot fjällen? Måtte inte bilen stanna! Var har jag de varma stövlarna, jackan, byxorna, mössan? Jag skulle inte ha satt mig i bilen i jeans utan långkalsonger under! Hur länge skulle jag klara mig i kylan, två timmar? kanske tre? Skulle det komma någon bil på den tiden? Hitta något hus verkar uteslutet. Jag får genom storskogen som på den tiden gjorde skäl för namnet. (Inte som idag en väl gallrad skog mellan kalhyggarna). Jag sitter där i min bil och känner mig lite orolig och kuslig till mods och hoppas att Särna snart skall dyka upp.

Plötsligt ser jag något som jag inte riktigt förstår. En gammal man går och "sopar vägen med en piassavakvast", här mitt i skogen!?

Jag saktar in och kryper förbi den mystiske mannen med piassavan för att försöka se var han kan tänkas komma ifrån? En bit in från vägens vänstra sida ser jag en pytteliten grovt timrad koja, kanske 3 x 2 meter och ca 2 hög. Det rök ur skorstenen.

Kan någon verkligen bo i en så liten koja mitt i skogen, och kan man verkligen hålla värmen när kvicksilvret kryper så långt ner? När jag sakta passerade den gamle mannen hann jag uppfatta att det även stod en liten byggbarack på vägens högra sida. Den gamle mannen slutade sopa och tittade efter mig. Vi hade nog den gången samma tankar, den gamle och jag; "Vad är det där för skum figur".

Ca. en mil senare dök en skylt med texten Särna!

- Det fanns verkligen folk här uppe!

Jag såg sedan Oskar lite då och då sittande på ljugarbänken mitt emot Konsum tillsammans med några andra gubbar, alltid med ryggsäcken nära till hands

Han var en liten, senig, mager gubbe, svart i synen men med otroligt pigga plirande ögon. Det var något ungt och pojkkäckt över den lilla gubben. Jag hade gärna velat försöka bli bekant med honom för att få höra hans historia.

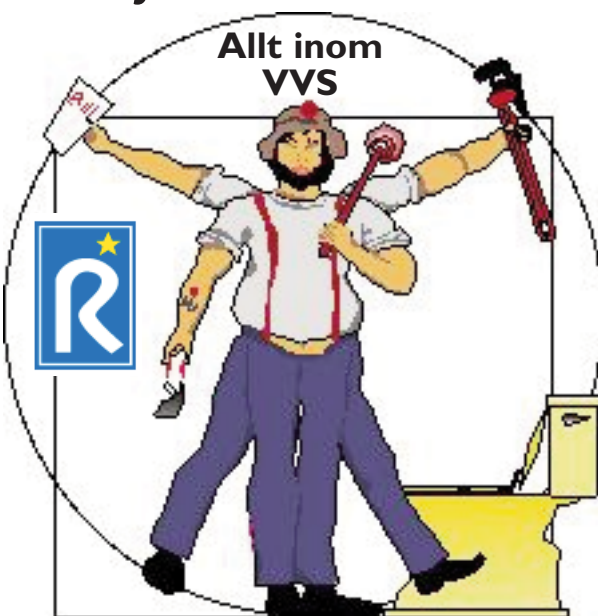
Men ryktena sa att så fort någon närmade sig stugan så stod Oscar där med bössan i hand. Sant eller inte, men det lät lite ogästvänligt så det fick vara.

**SEVED EBERS, SÄRNAHEDEN
BERÄTTAR**

När jag något år senare pratade med Seved Ebers som var tillsyningsman i Kringelfjorden, så berättade jag om det besynnerliga mötet. Seved skrattade och sa det var Oskar Björklund, Särnas egen "eremit" eller i alla fall riktiga original.

Forts. sid 16

Harryssons Rörservice

**Din närmaste fackman inom
VVS**

Välutrustad servicebil

Mobil: 070-5460477
Byvägen 9 • 790 91 IDRE

Forts. Seved berättar om Oskar Björklund

För något år sedan, flera år efter Oscars död kom jag i slang med en taxichaufför i Särna

Namnet på chauffören har jag glömt. Jag passade på att fråga honom om han kände Oskar? Kände och kände, sa chauffören. Han fick lift med mig ibland. Men en gång stoppade han mig utanför Konsum och frågade om jag ville ha en körning? Visst, sa jag hoppa in. Gå och ring hem först och tala om att du blir sen, sa han. Det behövs inte, sa jag. Klockan är ju bara fyra? Gå och ring, sa Oskar. Vart skall vi då eftersom jag blir så sen?

Vill du ha körningen eller inte? Sa Oskar irriterad. Jag ringde hem och satte mig i bilen och frågade Oskar vart vi skulle. Kör mot Sälén sa han. Efter Sörsjön ville han att jag skulle ta av mot Östby i Norge, och i Östby skulle jag ta av mot Trysil. När vi kom in i Trysil sa Oscar – kör in här och parkera utanför det vita huset.

Jag stannade, Oscar gick upp och ringde på, en ung vitklädd flicka öppnade. Oscar sa något till den förvånade flickan, lämnade över ett kuvert och gick tillbaka till bilen.

På vägen hem frågade jag Oscar vem flickan var och vad han hade för ärende till henne? Hon är mitt barnbarn med det vet hon inte om. I dag konfirmerade hon sig och jag gav henne en summa pengar. Det var en av de mera udda körningar jag har haft, avslutade taxichauffören.

Och här slutar även Seveds berättelse.

Våren efter Oscars död

När våren kom passade jag (Hans) på att stanna till och titta in i den lilla kojan på skogen.

Kojan bestod av grova knuttimrade stockar och hade två små fönster. En låg dörr satt på bakre gaveln. Man kom först in i en liten förstuga med några vedpinnar och på några krokare hängde gamla kläder.

I själva stugan fanns en säng med många madrasser och ren, älg och fårskinn staplade på varandra i hög som kom mig att tänka på "Prinsessan på ärten". Det fanns även låg kamin med kokmöjligheter, skåp, bord, en liten bänk och ett par pinnstolar. Stockarna i väggarna var drejade med hänglav och mossor, och ovanpå detta var tidningspapper klistrade. Innertaket bestod av spänd säckväv med säg- och hyvelspån i.

Kojan såg denna dag inte speciellt hemtrevligt ut. Här hade det varit en fullständig massaker på kojans hela inredning

Tidigare besökare hade skurit hål i både tak, väggar och madrasser, troligen i jakt på gömda rikedomar. Även spisen var i småbitar

Oscar Björklunds gamla koja kan i dag beskådas på Skogsmuseet i Särna för den som vill se hur man kunde leva nästan in på 90-talet i det moderna Sverige.

Så långt mina egna minnen.

Hans

MATHILDA AXELSSON BERÄTTAR

Oskar Björklunds barndom och uppväxt

Oskars barndom vet vi inte så mycket om. En släkting, en ung flicka Mathilda Axelsson som är barnbarn till Anita och Gunnar Axelsson i Kringelfjorden har försökt forska fram en del om sin spännande släkting Oskar, som hon hörde berättas om vid sina besök hos farmor och farfar.

Oskar Björklund föddes den 30 december 1895 i en liten by i Holmsveden/Hälsingland

Byn Hette Härnebo, Oskar var inte familjens enda barn. Oskar hade en tvillingsyster som hette Mia. Mia och Oskar gick inget vidare bra ihop och det bråkades och Mia lär ofta ha sagt till föräldrarna att "hon fick allt det onda". Vad hon exakt syftade på vet vi inte riktigt. Allt som allt var det 6 barn i familjen.

En av Oskars bröder hette Paul, Paul gifte sig med en flicka som hette Ester. Paul och Ester fick tre döttrar och en av dessa heter Karin. Karin gifte sig senare med Elis Eriksson, de fick i sin tur tre barn och den äldsta dottern som heter Anita är min farmor. Farmor och farfar har haft sin stuga i Kringelfjorden sedan någon gång på 80-talet, berättar Mathilda Axelsson.

Oskar var ju som sagt en släkting till mig som jag naturligtvis aldrig hann träffa i livet

Men jag har varit i hans koja där den nu står på Särna Skogsmuseum. Farmor och farfar hälsade på hos Oskar många gånger när den stod på skogen, och min pappas mormor Karin har lekt med Dolve, Oskars son. Oskar är Karins farbror, alltså min pappas mormors farbror. Det låter väldigt långt bort, men tänker man efter så är det inte så avlägset!

Vid ett tillfälle när Farmor och farfar var på besök ville Oskar visa ett kort på sin son Dolve, och öppnade ett plåtskrin. Där fanns massa obligationer. Farfar påpekade då att det inte var så klokt att ha obligationerna så öppet. Oskar svarade då att farfar inte skulle lära honom något som har med pengar att göra. Oskar ville helst klara sig själv i allt.

En annan gång när farmor och farfar varit i sin stuga i Kringelfjorden och var på väg hem hade farmor tagit med köttbullar hon gjort till Oskar. De stannade till vid kojan och gav Oskar köttbullarna. Han tog emot köttbullarna, men överlycklig blev han inte, utan sa, "mat har jag så jag klarar mig!" avslutar Mathilda sin berättelse.

Oskar hade diverse ströjobb runt om i Norge

Oskar åkte runt i Norge och försörjde sig på lite olika ströjobb bland annat som flottare och jobbade även en tid i Rjukan som blev världsberömt Den 27 februari 1943 då den så kallade "tungvattenaktionen" genomfördes av legendariska motståndsgruppen Kompani Linge.

Målet var tungvattenfabriken i Vemork utanför Rjukan i södra Norge. Utan att upptäckas lyckades gruppen placera ut sprängladdningar och spränga stora delar av fabriken och därmed förhindra att Tyskland med hjälp av tungt vatten kunde skapa en atombomb.

Händelsen kom sedan att bli en av efterkrigstidens mest spännande filmer, "Hjältarna från Telemarken" 1965 med bl.a. Kirk Douglas och Richard Harris.

När den aktionen skedde så var Oskar redan uppe i Särnaskogarna. Kanske Oskar också lurat tyska armen häruppe i våra gränstrakter, även om ytterst få vet om detta? (Återkommer längre fram om detta).

Tog sig en flickhustru

När Oskar var trettiofå år mötte han en vacker flicka som bara var sexton år. (Den unga flickans namn är för mig okänt) Oskar och den unga flickan gifte sig och fick en son som döptes till Dolve. Vid den här tiden bodde den lilla familjen i Norge.

Den stora åldersskillnaden mellan dem skapade problem, och efter sju år så skiljer de sig och Oskar lämnar sin fru och son.

"Det sjuåriga kriget!" som Oskar själv beskrev det.

SÄRNAFFÄRN

**Välkommen till det
"LILLA VARUHUSET"
i Särna - mitt i byn**
(fd. Språngs)

HÄR HITTAR DU bl.a:

Järnvaror • Färg • Tapeter • Vitvaror • Fiskeutrustning/kort • Kartor • Leksaker • Sodastream • Återförsäljare för Garmin produkter, tillbehör och mycket mer.

**Vi är även ombud för:
SYSTEMBOLAGET**

Minikafé med gott fikabröd, mackor och korv m. bröd i butiken.

Hamburgare

Nu serverar vi även goda hamburgare

HÅLTAGNING - PIERCING
 Vi tar även håll i öron för örhängen etc.

Särnaffärn • Särnavägen 33 • 0253-104 30

OSKAR BJÖRKLUND BERÄTTAR SJÄLV OM SITT LIV

Jag tycker vi låter den vid detta tillfälle 87-årige Oskar själv berätta om tiden i Norge och hur han kom till Särna.

I Norge jobbade jag bl.a. i gruvor och anlägg. Mitt första jobb i Norge var i en gruva som hette Lökken. Lökkengruvan kan man nog räkna som Norges sämsta arbetsplats.

1916 började jag i en annan gruva i södra Norge som bröt en dyrbar

När jag kom så var kortet indraget så jag gick till portvaktsstugan och frågade. Jo, det var order från verkmästare Larsson eller "lilla Lasse" som vi kallade honom. Han ville att jag skulle söka upp honom. "Vill han träffa mig så får han leta upp mig", sa jag och tog ryggsäcken och gick hem! Och så blev det inget mer jobb.

Det var inte så att jag missunnade Finlandshjälpen de där pengarna, men jag fick uppleva så mycket djävligt där på fabriken.

Oskar sittande i kojan 1978.

Fotograf Sonja Persson

modulen malm, sådana där dyrbara grejer som såldes per kilo. Den gruvan räknar jag som en av Norges bästa arbetsplatser.

Jag reste åtskilligt i Norge och var på det där beryktade Rjukan där tyskarna hade det där så kallade tunga vattnet. Där arbetade jag tidigt, 1915 var det.

Kvinnor i mitt liv?

Ja, någon gång har man väl gjort sina misstag. Jag träffade en Norska från Grimstad i Södra Norge 1922. "Det blev det sjuåriga kriget". Min son Dolve föddes i Norge. Vi blev inte kvar så länge i Norge utan reste hem till Hälsingland. Där hamnade jag vid fabriken och fick ett fast jobb till slut. Var först med och byggde upp fabriken och kom sedan med i driften.

1942 kom jag att bosätta mig i Särna. Det hela är en lite konstig historia

Jag arbetade på Marmaverken i Hälsingland. Hösten 1939 hade Finland och Sovjet gått i krig. En ingenjör Hellström hade bestämt att vi skulle arbeta gratis på annandag påsk. Vi skulle få hundra procent påslag, men pengarna skulle inte gå till oss utan till Finlandshjälpen. Arbetskamraterna satt och språka om det där på rasterna.

Skall vi verkligen jobba gratis?

Jag var ju ensam, jag hade ingen familj så jag sa; – ni skall stanna hemma, för det tänker jag göra.

Du går nog ut du med, sa kamraterna. Men jag gick inte ut annandag påsk, utan gick tredjedag påsk. Vi hade kort som skulle stämplas när man kom och när man gick från arbetsdagen.

Jag vet en gång när vi höll på att ta upp virke från sjön, det var höst och kallt och djävligt.

Virket drogs upp i buntar sammanbundna med kätting. Vi skulle lossa kättingarna och dra dem åt sidan. Kättingarna var kalla, rostiga och djävliga.

Man fick trasiga händer och ont gjorde det. Jag bad om att få ett par handskar att ha i jobbet. Men det fick jag inte, det hade man inte råd med!

Jag var kvar några veckor där nere i Hälsingland. Jag gick och underhandlade med en bonde att få köpa björkskog för att hugga ved

Men det gick inget vidare, vet du. De hade två pojkar hemma och två i Amerika. De höll på och brevväxla och greja om hur mycket jag skulle få betala. Till slut så ledsnade jag och for hit upp till Särna.

Oskar berättar om besynnerliga mårdjakter

En gång inträffade en besynnerlig historia då jag var i skogen och titta efter mård. När jag kom hem på kvällen så hade det inte blivit någon mård i säcken. När jag klev in i kojan såg jag att min lilla kastrull låg liksom slängd på golvet. Det har väl varit någon hermelin inne och rotat runt, tänkte jag. Jag fick mig kaffe och lite mat och slog mig väl till att lägga mig att läsa.

Men halv tio började frasa under den andra sängen därborta. Det här måste undersökas tänkte jag. Då såg jag att det lyste i ögonen på något djur. Vad i jesse namn är det där för någonting? tänkte jag, kanske kunde det vara en mink som tagit sig in?

Men förstär du, det var en mårdsatan! Jag gick in och ut med öppen dörr och hämtade ved och så, men mården sprang inte ut, seru! Näja, nu hade jag uppdragat att det var en mård och den skulle slås ihjäl!

Men att vara kvick som en mård, det kan man inte vara, seru! Hagelbössan ville jag inte bruka för då fördärvade jag ju skinnet.

Det såg ut härinne då precis som nu med burkar och flaskor på hyllorna. Mården för runt och rev ner både lingon och blåbärssylten och hoppa sedan runt i allt det där kladdet!

Men, skall jag inte kunna få livet av mården tänkte jag?

Då kom jag på det. Jag fick fatt på ett kvastskäft, eller kanske det var en pinne. Sedan släckte jag fotogenlampan, tog fram min ficklampa och lyste mården rakt i ögonen, och då var det den enklaste sak i världen att få livet ur den. Ja, jag fick mården till slut i alla fall. Men jag var lagom förbannad, och kallt var det.

Jag tänkte; den där har jag fått nog av, och han såg så jävlig ut efter att hoppat ikring i min lingon- och blåbärssylt, så jag slängde ut mården

Ett sånt svin kan man inte ha inomhus!

När jag sedan vaknade på morgonen låg jag och tänkte på den där mården. Kan man inte ta till vara på mården i alla fall?

Jag var väl ute efter den där mården och tog in den och hängde den i ett snöre.

Han fick hänga där till klockan tre på dagen. Då tog jag och värmd vatten och tvätta, kamma och greja så det blev ett fint djur.

Jag tog och flådde mården och det var inget fel på den. Jag minns att jag fick 15 kronor för mården. Det var egentligen ett riktigt fint skinn då det inte var några skador efter hagel.

Ja, jag har nog rekord i Skandinavien när det gäller konstiga mårdjakter

Jag visste om ett annat gammalt mårdspar som jag tänkte ta upp. Jag gick härifrån klockan nio en morgon, och redan halv elva var jag hemma med mården i säcken!

Svensk mård.

Bild Wikipedia

Forts. Sid. 18

Kjell Arvidsson
BYGG & RENOVERING
SÄRNAHEDEN
070-608 65 15

Trygg hjälp för dig som har behov av:

- Mindre husrenoveringar
- Fönster & dörrbyten
- Omläggning av tak
- Altanbyggen mm

Ring mig gärna för konsultation och offert
Med önskingar om en fin sommar!

Kjelle

Oskars matskåp och förråd (innan mårdens besök) Fotograf: Sonja Persson

Jag spårade mården till en granmor, men där tappade jag spåret Jag sätter ner säcken. Jag glömmar aldrig den där fläcken jag sätter ifrån mig säcken på. Jag gick runt i en ring och sökte och när jag var tillbaka till säcken var det färskta mårdspar där. Han hade sett mej, men inte jag honom!

Jag har rätt känn på skogarna här så jag gick till en stor torrvara där jag vet att mårdarna brukar hålla till. Jag såg att han gått lite hit och dit och jag följde spåren. Till slut kom jag ut på en liten myra. Då hade spåret blivit annorlunda, det hade blivit ett djupspår med liksom en rand efter.

Jag tänkte åt det här hållet är det väl ingen idé att följa efter, här tar nog Långnäspojkarna hand om mården. Men jag fortsatte en bit ändå förstår du. Och där låg mården. Han var så färskt dö så när jag tog i en var han fortfarande lite varm. Mården var lite sönderriven i nacken och hade hål i strupen.

Måste ha varit en stor fågel, en hök eller en berguv eller kanske en örn? Jag visste inte. Nä, en örn kunde det inta ha varit, örnen är så stark så hade han hört mig så hade han flugit iväg med mården, för det här var ett lättare djur.

På det viset fick jag den mården!

Jagade inte bara Mård...

Jag tog väl en och annan mink genom åren. Jag satt fällor i smååarna. Det har blivit mycket cyklande, men ibland fick jag skjuts. Jag la fällor i bland annat Ögon och Byggningsån och en gång var jag ända uppe vid Flötningen och la fällor vid Strömshögen. Här bodde en rävgubbe så det var väl inte så lyckat. Nä, man skall inte gillra i skogen nära där det bor folk. Speciellt om de bor ensamma i skogen.

De har sina tankar och idéer, och efter dessa så handlar de och lever!

När och vad jag jagat i skogen? Det har väl blivit som det passar det!

Det kan väl tänkas att det blivit lite fågel och något rådjur. Jag har aldrig passat några jakttider!

Jag har jagat hela vintrarna fram till i slutet på mars.

En enda gång har jag varit och tagit ut jaktkort!

Det var när jag var uppe på landsfiskalskontoret. Då var det en bra landsfiskal där, Isaksson hette han. Det här var i januari månad och jag hade tre mårdskind som jag skulle stämpla så jag kunde ha kvar skinnen tills jakttiden var slut.

Att få skinnen stämplade kostade inget, men jag tillade; det kanske är bäst att jag löser ett jaktkort också? Gubbarna på landsfiskalskontoret tittar storögt på mig och länsman säger; inget jaktkort och skjutit så pass många mårdar? – De dör väl även utan jaktkort, sa jag.

Jag träffade honom någon gång i Sverige och flera gånger i Norge. Orsa-Pelle arbetade väldigt lite, men reste och spelade kort mycket och tjänade stora pengar. Han lär vara gift eller bo ihop med en kvinna uppe i Hackås eller Sikås i Jämtland. Ja, han är väl förstås gammal nu, eller död, tänker jag.

Orsa -Pelle spelade kort, men var en snäll, bra och rejäl pojke

Han var helt ung när han kom ner till Mora. När han sedan skulle ta sig västerut till de här trakterna skrev Mora Tidning; "Se upp folk i Älvdalen, Särna och Idre, - för nu kommer Orsa-Pelle!"

Ja, honom minns jag säger Stutt Olof Olsson från Särna som sitter med och lyssnar till Oskars berättelser i kojan denna dag. – De var nog han som jag stötte på vid kortspelarbacken di kalart. Vi ungdomar hade börjat spela lite poker där på kortspelarbacken vid Grind-Pär Johan, du vet borta där Ivar, bror min bor, borta vid sjön. "kortspelarbacken" hette platsen, fortsätter Olof.

– Undrar om det inte var Orsa-Pelle? Yrkesspelare kallade han sig.

Det var jag och Albert Norén, skåningen, honom minns du väl Oskar? Ja visst fan, Albert Norén, skåningen han som bodde på Särnaheden, honom minns jag säger Oskar.

Olof fortsätter: Albert och jag jobbade ihop i skogen vid Siksjöberget då, han körde och jag högg. Vi hade väl fått ihop några kronor och Orsa-Pelle

Interiör från Oskars Koj. Återuppbyggd på skogsmuseet.

Foto H. Forslund

Gubbarna tittar på varandra med blickar som sa "vad skall vi göra med den här mannen?"

Man kunde ju tänka att de skulle tagit av mig mårdskinden av mig, men det gjorde de inte.

Spelmannen från Orsa

Som ni vet blev Orsa bekant genom den där Orsajörnen, men Orsa är känt för någonting annat också, berättar Oskar.

Det var en kortspelare som kallades Orsa-Pelle.

Han var en av Sveriges bästa kortspelare och kom från Hansjö i Orsa.

spelade oss bägge helt blacka, berättar Olof.

Ja, så kan det gå när man möter Orsa-Pelle, tillägger Oskar.

Om jag blivit ofredad här i kojan? Säkert har jag blivit ofredad några gånger, säger Oskar.

Det finns en djävul, han lever än och är bosatt upp i Sveg. Första gången han kom var på våren, förstår du, det var i maj och riktigt kallt den natten. Han kom klockan två, jag minns inte om han kom på cykel eller med bil den gången? Men nu vet jag att han har en stor fin Mercedes.

Särna Allehanda

— Den lilla butiken med det breda utbudet mitt i vackra Särna —

HÄR HITTAR DU:

**Presenter • Smycken • Sömmerska
Fotvård • Frisörer
Särna Fornminnesförening**

Här hittar du även:
Sängkläder från Värnamo of Sweden

Susanne frisör: 070-645 67 23

Maud frisör: 070-287 77 68

Tinas Fotvård: 070-638 66 18

Sivs Syhörna: 076-213 48 03

Särna Fornminnesförening: 070-628 50 59

Välkomna

Särna Allehanda
Särnavägen 122 / mitt i byn

Han knacka på och stod och ropa därute; – Törs du komma och öppna Björklund?

Det var rätt ljusst ute eftersom klockan var så pass mycket. För all del det törs jag, svarade jag. Men så hade jag en sån där liten fiskaryxa du vet, med kort skaft. Och så gick jag ut, och så står han över mig på det här viset, det var bara en halv sekund från att han skulle knocka mig. Men då fick han syn på yxan vet du, då säger han i stället;

– Får jag komma in? Jag är så djävla frusen. Visst får du komma in, sa jag. Då var det go plats där borta ser du. Jag kokade kaffe, men såg hur det glimmade i ögonen pån. Han höll sig nog vaken må du tro! Den där han har varit hit flera gånger sedan dess. Nu har han visserligen inte varit hit på ett år.

Men han kom en gång, förstår du, å då säger han; – Du Björklund, jag skall fara över till Norge och köpa lite öl, vill du bli med? Säger han. Nej, jag har inget intresse av att fara dit, säger jag. Så där har det varit flera gånger, han ruvar på någe djävulskap. Antingen håller han på med narkotika, eller skall hämta någonting. Om han hämtar ett sånt där litet paket du vet på norska sidan, och jag sitter där i bilen när den blir undersökt, och dom hittar det där paketet, då säger han nog; – Det där är inte mitt, det är han som rör om det där.

Nåt djävulskap är det, förstår du, säger Oskar.

Vad jag äter för mat...

Det blir inte så flotta grejor det. Jag har alltid någon mat stående som blir lätt att laga till om det blir bråttom. Här skall du se, här har jag gjort i ordning sån där tormjölks du vet, sen slänger jag i lite havregryn. Sedan väntar jag tills jag blir hungrig och då är det djävligt gott det där! På sommaren drar jag väl upp några abborrinnar.

Om jag ätit på byn någon gång? Det är väl inte en gång på 25 år att jag varit på byn och spisa!

Om jag varit sjuk sedan jag kom hit?

Nej det har jag inte varit, inte vad jag kan minnas. Och jag behöver aldrig gå upp på natten för att pinka heller. Och jag ser bra att läsa. Jag tror inte att fotogenlampa är skadligt. Då tror jag elektriskt lyse är skadligare!

Jag läser väldigt mycket, Det sista läsningen jag spenderade en slant på var en ny bok om Dan Andersson. Säkert är att jag tycker om bra böcker. Jag tycker mycket om naturskildringar, och allra bäst om Hans Lidmans böcker. Han har rest så mycket i Sverige, Norge och Finland och fått uppleva så mycket, och det mesta han skrivit är nog sant. Jag själv har aldrig skrivit ner några minnen eller så. Säger Oskar.

Jag har ett djävligt stark hjärta

Har haft i alla fall. Det inträffade en sommar i Norge att jag högg mig illa i skogen. Jag hade en lång mil att gå

till den där sjukstugan, vet du. På den tiden var man lite vårdslös, jag band inte för benet utan bara shava iväg, förstår du. Kom väl fram till landsvägen och då var det väl bara ett par kilometer kvar till sjukstugan och dit tog jag mig inte ensammen så jag fick väl någon hjälp. Blev i alla fall kvar ett par dygn på sjukstugan i alla fall. Där fanns en doktor som hette Finsta, han tog hand om mig. Finsta berättade att de gjort lite undersökningar på mig. Finsta sa att jag hade ett enastående starkt hjärta.

– Men det skulle väl jag vetat i alla fall!

Brås på morsan

Jag växte upp i skogen, pappa var kola-re och vi var en sju åtta syskon. Morsan hette Anna och farsan hette Per-Erik. Morsan härstammade från Värmlands Finnskoga, Lekvattnet hette det.

Det är efter henne jag fått den friska starka kroppen. Morsan gifte sig med farsan när hon var så där tjugott-tjugotvå år. Det var tufft på den tiden, för att komma till butiken fick man ro över sjön, sedan var det en bit att gå och man skulle över järnvägsstationen, och då måste man ta sig upp över perrongen, och du vet väl hur hög en sån är.

En gång var de över och köpte en mjölsäck som skulle hem. Den där säcken vägde väl hundra kilo. Farsan visste ju att morsan var kraftig och hon fick ta den där säcken, hon gick över järnvägen och närmade sig den där perrongen.

Ved - och strumptork vid och på spisen.
Fotograf: Sonja Persson

Farsan slog vad om två kronor med en gubbe där om morsan skulle få upp säcken

Farsan fick den där tvåkronan! Morsan var en frisk, stark och fenomenal kvinna. Morsan blev mycket över nittio år.

En son, Dolve har jag med norskan jag var gift mig med, som du vet

Dolve är död nu och ligger på Särna kyrkogård. På gravstenen står det Dolve V Björklund. V står för Vidleyk. Dolve var förr ett okänt namn här i Sverige, men nu finns det de som tagit efter.

Forts. Sid. 20

Välkomna till Grövelsjöns Fjällstation

Restaurang och Café

Vår restaurang med Slow Food inriktning har en mäktig utsikt över de norska fjällen.

Ät en god buffé eller ta en fikapaus med kaffe och dopp.

Spa

Unna Er en lugn stund med en av våra sköna behandlingar. - Må gott och ladda nya krafter!

Butik

Välsorterat sortiment av friluftskläder och utrustning. Allt vad du behöver för fjällturen. Livsmedel, tidningar, hantverk och souvenirer.

Uthyrning

Välsorterad uthyrning av friluftsutrustning till vettiga priser. Här finns allt som behövs för fjällveckan.

Guidade vandringar - Temaveckor

Hela sommarsäsongen anordnas turer med färdledare och olika temaveckor.

Ring eller besök vår hemsida för mer information.

www.stfgrovelsjon.com

KOM SOM DU ÄR

Fjäderlätt vandring för alla åldrar i svensk-norska gränsfjäll! Vi har utrustningen och här bor du på en riktig fjällstation.

VANDRINGSWEEKEND ALL INCLUSIVE
från 4 139 kr/person

Boka på 0253-596 880 eller
svenskaturistforeningen.se/grovelsjon

Forts. Oskar Björklund

Dolve var ju en rätt snygg pojke och det påverkade väl många satkäringar, och de var väl de som gav honom det där namnet

Dolve jobbade som servitör och så träffade han en norsk servitris, hon hade väl inte bästa inflytande på honom. De gick i alla fall ästad och gifte sig. Flyttade sedan till svärföräldrarna. Svärföräldrarna hade gått ställt och hade en stor affär där på Grue Finnskog.

Där jobbade de i sju år, men sedan blev det "kaputt" som tysken sa. Det fanns varken butik eller pengar längre! Sen blev det andra tider och det blev väl skilsmässa så småningen om. Men Dolve klarade sig rätt bra för han var en faan så skicklig servitör!

Sen fick han fatt på en kvinna som jobbade på ålderdomshemmet i Lillhärdal. Han var rätt gammal då, femtiosju år eller någonting. Kvinnan var väl inte så ung hon heller så Dolve tänkte att det inte var någon risk att hon skulle bli med barn. Men hon blev då i grossess i alla fall. Dolve gifte sig med kvinnan.

Ja, jag fick ett barnbarn i alla fall och den där lilla pojken väntar jag så intensivt på...

Det har väl inte blivit så många besök, och i vinter har ju vägen varit så dålig. Pojken är ju rätt liten också. Han fyller tre år nu i mars, den där lilla pojken. Den där lilla pojken väntar jag så intensivt på, att jag skall få leva tills pojken blivit så där fem-sex år så man kan ha honom med och språka med honom. Det skulle vara en lycklig dag, för står du, om hon kommer hit och har den där lilla pojken med sig. Och på kvällen när vi skall sova så fick pojken ligga därborta vid vägen.

Det skulle vara en fin dag för mig det, avslutar Oskar.

SONJA PERSSON, SÄRNA
BERÄTTAR OM OSKAR
BJÖRKLUND

Sonja Persson sitter i sitt kök i Särna och berättar om Oskar Björklund Foto: H. Forsslund

Jag sitter i Sonjas kök i Särna sommaren 2014. "Villa Villerkulla" kallas Sonjas hus skämtsamt ibland

Det stora röda gamla skolhuset med sina höga fönster sticker ut bland alla övriga hus i Särna.

Vi sitter och dricker kaffe och äter av Sonjas färdigbredda smörgåsar. Sonja och jag kände inte varandra, däremot visste vi lite om vilka vi var. Sonja är ju lite av en celebritet i Särna som nu den 27 april 2015 fyllde 80 år. Något som inte syns på denna lilla spänstiga kvinna som är klar som en fjällbäck i huvudet.

Men så har hon som så många andra Särnabor varit en duktig skidåkare med eget prisskåp att skryta med.

Sonja tittar gärna på sporten på TV tillsammans med grannen Elon Hedlund, en annan av Särnas gamla skidrävar

Sonja och jag pratar lite om gemensamma gamla bekanta innan vi kommer in på dagens huvudämne, Oskar Björklund.

Oskar flyttar in i Särnaskogen

Oskar har berättat för mig hur han kom till Särna, börjar Sonja. Han var less och besviken på äktenskap och dåliga arbetsgivare, så han tog ryggsäcken och trampade på upp hit från Hälsingland. Oskar hade trampat på i många timmar och var alldeles slut när han kom hit upp och såg den lilla stugan som låg bara en bit in från vägen. Oskar hade gått fram och känt på dörren som var oläst.

Där inne fanns en bädd med tort gammalt granris. Oskar hade slängt sig ner och sov tolv-tretton timmar i sträck, har han berättat för mej.

Oskar sov där ännu en natt, och när han vaknade lite mer utvilad så började han undra vem som rådde om den där kojan

Han var väl och fråga någon och fick veta att det var någon från Långnäset som ägde den.

Några av Sonjas skidpriser
Foto: H. Forsslund

Han cyklade väl dit och fråga om han fick bo i kojan över sommaren. Det gick väl bra tyckte man. Oskar skulle ju först bo i stugan en natt, sedan över sommaren, med det blev för resten av livet.

Det här var 1942 och Oskar dog vintern 1985. Det blev mer än halva hans liv han tillbringade i den lilla enkla kojan som egentligen ingen skulle kunna bo i, i alla fall inte över vintern.

Den där lilla kojan har förresten varit en liten fäbodstuga uppe vid Strandvallen där du var uppe och vände häromdagen när du letade efter mig, säger Sonja till mej.

Skogskojan blir Oskars hem

Oskar gjorde inget för att rusta upp den lilla stugan utan flyttade in nästan som den var. Stugan hade ett spåntak där en plåtskorsten tittade upp.

Över taket och skorstenen hade en gammal fura brett ut sina yviga grenar. Inget som brydde Oskar. Men ägarna från Långnäset blev oroliga att Oskar skulle brinna inne, så de åkte dit, sågade upp tallen och la plåttak på kojan.

Skogskojan var precis inte någon året-runt bostad

Den var kall och dragig och Oskar gjorde inte mycket för att det skulle bli en drägligare bostad. Det satt tidningar och kartongpapp på ytterväggarna insida, någon annan isolering fanns inte.

När det drog extra kallt från fönstren så spikade Oskar över en bit papp vilket gjorde att det var nästan mörkt i kojan hela vintern tills någon besökare påpekade att "nu var det varmt och ljust ute". Då kunde han ta bort pappen, men han verkade inte vara så noga med om pappen fanns där eller inte.

I kojan fanns ett brädgolv, men efter att Oskar i många år trampat in dy och gytja i golvet, så såg det mera ut som ett stampat jordgolv Dörren in till kojan gick sönder i ett av gångjärnen. Oskar "lagade" det med ett snöre som han band upp dörren med. Varje gång dörren öppnades var han tvungen att hålla i snöret och samtidigt hålla upp dörren så att han inte fick dörren över sig.

I sådant skick förblev dörren till Oskars död.

Kurvans TYG & KLÄDER
IDRE 0253-205 04

Välkommen till vår stora butik!
Kläder och tyger i mängder!

Hos oss hittar du tyger i alla smaker • Vi syr gardiner på beställning
Kläder för dam, barn, herr • Snösmucken • garn mm.

Syrran & Jag
Kurvans

Välkommen till vår butik mitt i byn
Heminredning för alla

Lakan • dukar • ljus • lampor • mattor • handdukar • skor mm.

0253-205 03

Öppettider för båda butikerna

Måndag - Fredag	10:00 - 18:00
Lördag	10:00 - 13:00
Söndag	Stängt

Välkomna önskar personalen!

Oskar hade en låg liten vedspis i **kojan**. Den stod på en murad håll. Spisen var i det närmaste fallfärdig, men det bekom honom inte nämnvärt. Någon ved inför vintern förberedde Oskar aldrig. Han hämtade ved i skogen när han behövde. De sura vedpinarna lade han på tork ovanpå spisen tills de gick att elda med. Ja riktigt torr blev veden naturligtvis inte så elden tog sig aldrig särskilt bra.

Det hände att Oskar högg sig lite större partier ved. Han höll då till nära landsvägen, drog fram träden så lång upp mot vägen han kunde, och hoppas sedan på att något känt folk skulle få syn på dem och förstå att det var hans och hjälpa till att få träden fram till **kojan**. Vid **kojan** fick den ligga tills den skulle användas, för någon vedbod fanns inte, han hade inte ens en huggkubbe eller sågbock!

Sonja berättar att Oskar inte hade några sängkläder

Oskar låg på gamla hudar som även användes som täcke. Blev det riktigt kallt så stoppade han in huvudet i ryggsäcken. Han talade ofta om en sovsäck som höll värmen även om det var väldigt kallt, men han skaffade aldrig någon sådan säck, den var alldeles för dyr tyckte Oskar.

Ändå hade Oskar en del pengar

En del förvarade han i ryggsäcken, och i **kojan** gömde han en del, även på banken fanns en bra slant skulle det visa sig efter hans död. Oskar hade ju aldrig några utgifter, ingen hyra eller el som skulle betalas och maten var ingen stor utgift den heller.

Mathållningen var inte så kostsam den heller

Oskar var inte så noga med kosthållningen eller om han fick i sig näringsrik mat. Han åt så han klarade livhanken. Han brukade hälla havregryn i en kopp, sedan slog han på en skvätt mjölk. Sedan fick blandningen stå och tjockna, sen åt han röran när han blev hungrig. Oskar fiskade lite, så det blev väl fisk på bordet någon gång.

Oskar gjorde sitt eget specialvin på vilda bär

De som smakat vinet säger att det var rätt surt och såg ut som T-sprit. Fick han bilskuts så kunde han ibland lämna en flaska som tack för hjälpen.

Oskar bjöd även gärna kända besökare på vin, men det kunde ibland kännas lite "tveeggat" att ta emot ett glas vin. Om man tackade nej så var han inte nöjd, tackade man ja, så muttrade han; – *jaha, du dricker trots att du har bilen ned dig.*

Maten och vinet förvarade Oskar i myr med kalkkälla. Där grävde han ner och märkte ut var förrådet fanns. Där i myren kunde han förvara maten utan att den blev för gammal eller frös. Potatisen förvarade han vintertid i sängen

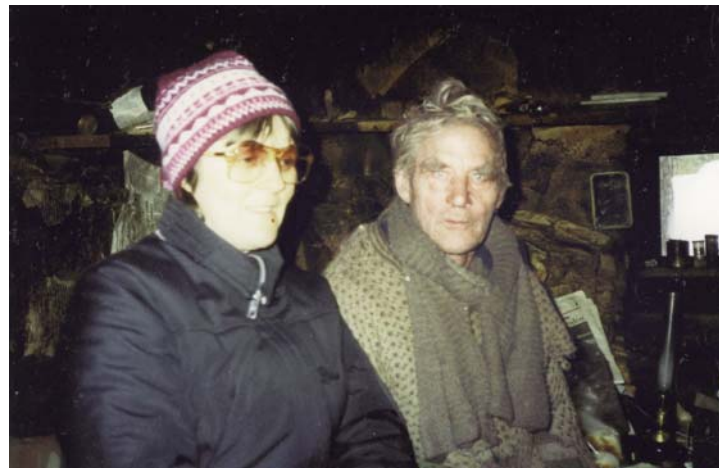
Oskar var inte så noga med diskning och tvätt heller, det var något som fick komma i andra hand

Hans dass var också av det enklare slaget, två slanor på lämplig höjd mellan två träd. En gammal tunna hade han satt mellan träden som lite skydd i fall det skulle regna.

De som körde förbi på landsvägen kunde se Oskar där han satt, men det var inte många som förstod vad han höll på med.

Det Sociala livet

Oskar fick i bland besök i **kojan**, men det var inte så ofta. De flesta här uppe kände stor respekt för Oskar, och han var inte direkt den man trängde sig på hos.

Oskar och Sonjas syster 1983. Pojken med det rufsiga håret och ekorrögonen är här 88 år.

Fotograf är Sonja Persson

Däremot så cyklade Oskar var och varannan dag in till Särna. Ibland skulle han handla eller uträtta något annat ärende, eller bara satt där på bänken vid kyrkogårdsmuren mitt emot Konsum. Han satt där med sin välkända ryggsäck och tittade på folkliv och bilarna som passerade. Ofta tillsammans med några andra äldre gubbar för Oskar tyckte om lite skvaller och ville gärna höra det senast om allt och alla.

Ingen "A-lagare"

Det är lätt för folk som inte var bekant med Oskar och bara sett hans eländiga koja och hört om hans levnadsätt, att tro att Oskar var en vad man idag kalla "A-lagare". Visst gjorde han sitt eget vin, men ytterst få har sett honom onykter.

De som träffat Oskar upplevde honom som intelligent och beläst. De hade stor respekt för honom, han ansågs veta mer än "vanligt" folk. Trots att han bodde som enstöring i skogen så såg han sig själv inte som underlig, det förstär man när han uttrycker sig så här när han pratar om att sätta ut fällor.

"Nä, man skall inte gillra i skogen nära där det bor folk. Speciellt om de bor ensamma i skogen. *De har sina tankar och idéer, och efter dessa så handlar de och lever!*"

Oskar hade inte så väldigt mycket kontakt med sina anhöriga

Oskars son Dolve kom ibland och hälsade på i **kojan**, de hade visst lite affärer för sig över gränsen till Norge, jag har inte kläm på vad det gick ut på. När Dolve hälsade på sov han över i baracken som Oskar hade på andra sidan vägen. Oskar var väldigt förtjust Dolves lille son, sitt barnbarn och pratade ofta om att pojken

skulle växa upp så han kunde bo med Oskar ibland, och följa med på fiske, men det hann Oskar aldrig uppleva.

En enda gång kom Oskars före detta fru på besök. Hon hade med sin nya man, de övernattade i baracken. Oskar hade ett gammalt fotografi på sin före detta fru i resväska under sängen. Han visade det för mig en gång.

Hon var väldigt vacker och liknade lite en zigenerska. Oskar hade tänkt att han själv skulle bo i den där baracken på andra sidan vägen. Baracken var betydligt mer ombonad, men Oskar trivdes bättre i sin dragiga koja.

Natur och kultur

Oskar tyckte om att vara i skogen. Han var ofta ute i naturen och vandrade. Det materiella satte han inget större värde på. Oskar läste väldigt mycket och böckerna var oftast inte av det lättare slaget som man kanske kunde förvänta sig. Ofta svåra tunga böcker. Lenin och det han stod för, låg Oskar varmt om hjärtat.

Den enda dagstidning han läste var Dagens Nyheter, Mora Tidning tyckte han inte om. Till jularna köpte Oskar extra mycket och fin läsning. Julen var väl den enda tid han kände sig ensam.

Oskar hade en gammal radio i **kojan**.

Men det var svårt att ställa in stationerna på den. Det mesta som hördes var knaster och brus.

Han skaffade sig även en vevgrammofon. Oskar tyckte mycket om dragspelsmusik så jag köpte en skiva till honom. Det var bl.a. "Dansen går på Svinsta skär" på den. Första gången han hörde den blev Oskar vansinnig, bröt sönder skivan och slängde ut den. Anledningen till utbrottet berodde på hans före detta fru, och kvällen på dansbanan när Oskar trodde att hon hade någon annan. Just den kvällen var det månsken och de spelade Dansen går på Svinsta skär. Sedan den kvällen hatade Oskar både låten och månsken.

Han gick aldrig ut när det var fullmåne efter den händelsen, berättar Sonja.

Forts. Sid. 22

STRÅKENS EL AB

TEL. 0253-202 65
FAX. 0253-202 99
MOB. 070-338 15 28

IDRE

EL

Utför allt i

Återförsäljare av Luft-Luft
VÄRMEPUMPAR från ITV

Begär gärna offert/broschyrer

STRÅKENS EL AB

!! SNABB SERVICE !!

LARS-ÅKE: 070-338 15 28

strakens.el@telia.com • www.strakensel.se

Forst. Oskar Björklund

Jag var bara en lillflicka på sju år när jag såg Oskar för första gången
Han hade ju flyttat in i den där lilla kojans och den låg tre km från där vi bodde om vintrarna upp mot Särna. Sommardag bodde vi på vår fäbodvall, Gammelsätervallen som låg en km åt andra hållet, mot Älvdalshållet från kojans. Så Oskar bodde mittemellan. Oskar hämtade mjölk hos oss i alla tider. Det var så vi blev bekanta med varandra. Det var noga att hans mjölkkrucka var klar när han kom och skulle hämta. Vi hade en sådan respekt för Oskar då, och det hade vi förresten hela livet.

Vi barn följde med Oskar och fiskade i tjärnarna, och om våren hade han mjärde med sig som vi gick mellan tjärnarna med och tog småabborre. Vi var även med Oskar och plocka bär om hösten. Ibland när vi flickor kom till Oskar så slängde vi bara cyklarna utanför på barns vis. Då var Oskar snabbt ute och gömde dom bakom ett stall som stod där på den tiden. Vi flickor förstod inte då att Oskar var orolig att någon skulle tro att han lockade småflickor till sin stuga. Men Oskar var alltid så trevlig och rar mot oss barn.

När jag blev lite större och började tävla i skoltävlingarna på skidor, då hjälpte Björklund mig ofta med vallningen. Han kunde lägga ner timmar innan han var nöjd.

Något riktigt jobb hade Oskar inte under alla åren i Särnaskogen
Vintertid hölls han mest vid kojans.

Gillrade väl lite fallor när det gick. På somrarna högg han ved åt folk eller så gick han i skogen och gjorde sådana vedres av topparna som lämnats kvar efter vinteravverkningen. Idag blir det ju inget kvar, topparna gör man flis av.

Så mycket pengar blev det inte, men å andra sidan så hade han ju inte en enda utgift egentligen

Det kom inte en enda räkning åt han! Man blev förvånad efter hans död då man såg att han lyckats spara tvåhundra fyrtio tusen kronor i alla fall! Oskar unna sig inte mycket. Han gick där i sina gamla tunga vadmalsbyxor han fått av folk.

– Köp dig ett par riktiga Canada byxor, sa jag till Oskar, de är både lätta och fina och håller värmen.
– Vad tror du det skulle kosta? Nä de blir alldeles för dyrt sa Oskar. Nej, det blev inget av med byxköpet.

Ett kyligt mottagande...

Oskar fyllde 89 år den 30 december sista vintern. Termometern hade inte krupit över trettio gradersstreck på två veckor!

Morsan sa till mig, Sonja nu får du ta bilen och fara till Björklund, nu har det varit så kallt i flera veckor och jag har inte sett till han.

Jag fick med mig lite skaffning till Oskar och satte mig i bilen. Jag kom till Oskars koja. Där var inte skottat så jag snodde fram och tillbaka utanför kojans för att köra upp lite spår så bilen inte skulle fastna.

Ändå var jag livrädd att jag inte skulle ta mig därifrån, så det var knappt jag vågade stanna bilen.
Det var inte nyskottat fram till dörren. Jag knackade på, Oskar brukade alltid komma och öppna dörren när man knackade.

Rummet i Björklunds koja. Efterrekonstruktion på skogsmuseet.

Foto: H Forsslund

Han hörde många gånger på knackningen vem det var som kom. Men denna gång kom inte Oskar och öppnade

Kojan hade två dörrar en yttre in till en pytteliten farstu, och en in till själva stugan. Jag öppnade den yttre och gick in, den inre dörrens övre gångjärn var trasigt och Oskar hade ersatt gångjärnet med en liten töm eller snöre.

Tömmen var liksom hakad på från insidan så det var inte lätt för mig att få upp dörren. Jag hade dessutom en massa grejor med mig, vatten, kaffe, mat och en vedpåse. Jag fick i alla fall upp dörren och ropade Oskar, det var tyst därinne i mörkret och kallgrader. Jag tänkte att nu ligger nog Oskar död härinne. Fick fram min ficklampa och lyste och såg att Oskar låg där med huvudet i ryggsäcken.

Lever du? frågade jag

Han svarade inte så jag gick fram och kände på honom. Han var lite svagt varm men det var åtskilliga minusgrader i det lilla rummet. Man har ju alltid haft stor respekt för Oskar, så man har alltid varit lite försiktig och inte tordats brytt sig i allt när det gäller Oskar. Lever du? sa jag igen, Oskar lät lite och började tala lite svagt. Han sa att han eldat lite i går, sedan hade han somnat på lite fel tider och sen hade han inte orkat bry sig.

Men nu är det du som följer med mig på Si-gården sa jag

(Si-Gården var ett äldreboende med viss service för gamla på den här tiden). Vi har ju pratat om det så många gånger du och jag, säger jag till Oskar. Nä, det orkade han få fram ett bestämt nej till. Ditt ville han då rakt inte.

Jag hade tagit med mig en hel liter kaffe och en hel limpa med pålägg, det hade ju varit jul för inte så länge sedan så jag hade även pepparkakor och saffransbröd med.

Jag hade tagit med två kaffemuggar för jag hade ju tänkt att Oskar och jag skulle fika i lag. Men Oskar var så eländig så jag tog bara fram en mugg. Fyllde i kaffe och hjälpte upp han lite så han kom på sängkanten och gav honom kaffet som han sopade i sig i ett

svep, rätt opp och ner, vet du. Slog väl i en kopp till och den åkte samma väg. Hållde upp en tredje kopp och även sopade han i sig i ett svep.

Jag plockade fram smörgåsarna och nu hade Oskar tinat upp ordentligt av det varma kaffet så han gav sig på smörgåsarna som försvann snabbt. Jag hade ju tänkt fika med han, men tycktes det inte vara någon idé, Oskar verkade behöva hela termosen själv.

Hela termosen tömde han och saffransbrödet och pepparkakorna gick samma väg som smörgåsarna. Nu började han pigga till ordentlig, nu kunde man se röken ur munnen i ficklampans sken när han andades i det iskalla rummet.

– Hur kallt är det ute? frågade Oskar. Det är trettio grader sa jag. Och det var väl inte så förfärligt mycket varmare i den lilla stugan med enfelfönster. Oskar hade spikat pappskivor över så det inte skulle dra så mycket, men det innebar också att det var ständigt mörkt, natt som dag. Han hade ju kunnat spikat till rammar och satt i några glasbitar så han fått dubbelfönster och fått in lite ljus och kunnat tittat ut lite på bilarna som passerade.

Men det hade han inte brytt sig om under alla år, liksom den lilla vedspisen med sin trasiga lucka och dörren som hängde i ett gångjärn och ett snöre i så många år.

Grattis på födelsedagen, sa jag, det är ju den 30 december och du fyller 89 år!

Oskar tackade så mycket för gratulationerna. – Det var en väldigt bra ficklampa du har, sa han. Har du ingen ficklampa då? frågade jag. Nej, det hade han inte. Du skall få den här av mig när jag går, sa jag. Har du någonting då? frågade jag.

Kom till rofylld fäbodmiljö!
Servering i störrös med öppen eld. Kolbullar, smörgåsar, hembakat, kaffe och souvenirer.

ÖPPET Fredag-söndag, vecka 26, 27, 31, 32, 33, 34
Fredagar kl. 17.00-20.00. Kolbottenkvällar.
Lördagar & söndagar kl. 11.00-18.00.

Telefontid: Alla dagar kl. 10.00 - 11.00. Tel nr: 070-681 89 61.
Grupper och enskilda - Hör av Er för information och ev. besök på andra tider.

Välkomna till Lissåvallen!
önskar Annika med familj

Welcome to Lissåvallen - a Peaceful summer farm!
Serving in the old cook house with open fire. Traditional "Kolbulle", homemade sandwiches and cakes, coffee and souvenirs.

Open Friday-Sunday, week 26, 27, 31, 32, 33, 34
Friday 5-8 pm. Traditional "Kolbotten".
Saturday-Sunday 11 am-6 pm.

Nej, det hade han inte. Jag tog fram vattendunken jag hade med och ställde fram. Kom sedan på att det inte var så bra idé att bara lämna den, den skulle snart frysa och spricka. Jag tittade mig runt efter några kastruller. Såg bara en lindrigt ren hink. Fyllde den till hälften och ställde plastdunken bredvid.

– **Nästa år, säger Oskar, då jag fyller nittio, då skall jag i alla fall resa bort. För då kommer det väl präster och annat djävulskap, och det är det värsta jag vet!**

Ja, sa jag. Skall det fortsätta så här så kommer du nog inte att få uppleva din nittioårsdag, sa jag. Jag såg att han blev lite moloken så jag tillade, jag kan höra med Si-Gården om jag inte kan få hämta lite varm mat och komma till dig med var dag, lite varm soppa eller så.

– Vad tror du det kostar då? frågar Oskar. Kostar, och kostar. Inte vet jag? Men du må väl ha någonting i dig i alla fall. Du kan väl inte äta av det lilla du har här, det är ju fruset och då får du inget i dig, sa jag.

– Det kan vara, sa Oskar, jag har det bra här som det är. Just nu ja, när jag har kommit, sa jag. Men vi måste väl försöka få lite eld i kaminen, jag har tagit med ved.

När jag fått upp den trasiga sluckan ser jag att det inte går att få in en enda liten pinne, så full i aska var spisen. Jag fick börja med att kratsa ut askan. Det var inte så att det bara var fullt med aska i askrummet utan det var fullt i själva brännkammaren, inte mista pinne gick att pressa in!

Oskar lät mig hållas. Hade det varit som vanligt hade jag inte tordas lägga mig i, sån respekt hade jag Tur att jag hade ved med mig för det fanns inte en pinne. Förresten högg och torkade han inte ved på vanligt sätt. Han bara såga och klöv till några bitar därute när han behövde. Sen la han veden på spisen så den skulle torka. När han väl fått igång spisen så gick väl mesta värmen åt att torka den sura veden, så inte vart det så varmt inte.

Jag fick i alla fall eld i spisen och så småningom vart det väl nollgradigt inne. Varmt och skönt kändes det som kontrast till den trettio gradiga kylan ute. Oskar låg på gamla madrasser och övers en älghud som mist sina hår för länge sedan. När det var riktigt kallt så stoppade han bara huvudet i ryggsäcken, som en struts lik. När jag åker jag hem tar jag och hämtar lite täcken och filter som du kan få, för det vet jag att vi har över hemma, sa jag.

Mörkt var det i kojan, men Oskar hade en gammal fotogenlampa med ett glas som var sprucket sedan länge, och dessutom så sotigt att man knappt såg lågan. Jag strök eld på en tändsticka för att tända lampan och såg att lampan stod snett på bordet.

Vad har du på bordet Oskar? sa jag, lampan står ju så snett

Jag lyste med ficklampan på bordet och där låg i hopvikta buntar med

femhundrakronorsedlar lite här och där, en morakniv med smör på lutade mot en av buntarna. Ska du kladda ner pengarna med smör? sa jag, och lampan trillar snart omkull och tuttar eld på alltihop.

– **Det är femton tusen, sa Oskar, de skall jag sätta in på banken på tisdag**

Det var väl tur då att jag kom då, annars hade det inte blivit någonting bankärendande, för du hade frusit ihjäl i natt, du var på god väg när jag kom. – Nej då, det trodde han alls inte, och handla lite kunde han göra i byn på tisdag.

På tisdag skulle Oskar få skjuts. På byn hade man ordnat med kollektivskjuts för gamlingar och sjuka som bodde lite illa till Man fick skjuts både fram och åter för femton kronor och det priset passade till och med Oskar, så jag hade ordnat med såna skjutsar åt honom.

Oskar och Dolves gravsten på Särna kyrkogård

Fotograf H. Forsslund

Tre dagar efter mitt kylslagna besök hos Oskar kom då den där kollektivskjutsen och hämtade Oskar vid kojan

Han kom själv ut och åkte med till Särna som hade egen bank på den tiden, satt i sina pengar och följde sedan med på turen hem igen.

Den där kollektivskjutsen gick två gånger i veckan, och tre dagar senare skulle han med turen igen.

När bilen stannade den här gången så kom inte Björklund ut Morsan var med i bilen för hon skulle till Särna och handla så hon vet att klockan var runt nio. Göta, hon som körde skjutsen gick och knacka på och ropa på.

Ingen öppna så hon for iväg och när hon kom till Särna så ringde Göta till polisen och sa att ingen öppnar i Björklunds stuga och bad dem åka dit och titta hur det var. Sen vet vi inget mer än att folk som passerade kojan hade sett polis och ambulans utanför kojan.

Jag hämtade mamma i Särna och vi for mot Stenvad som ligger strax efter Sörberget där mamma bodde. Du vet väl var det ligger? Säger Sonja till mig (Hans). Du åker ju förbi där varje gång du kommer från Stockholm, du måste ha sett skylten.

I vilket fall som helst så säger jag till morsan, vi tittar väl i alla fall in hos Björklund och ser hur det kan vara.

Vi stannade till och gick upp till kojan. Ytterdörren stod öppen, vi tittar in och ser om han är hemma sa jag. När vi gick in där i den lilla farstun så såg vi att innerdörren som bara hade stuttit på ett gångjärn och ett snöre låg inväld efter kanten. Inne i det lilla rummet var en sån röra och förstörelse så det kan inte en människa begripa!

Vad har kunnat här för någonting? Min vattendunk låg trasig på golvet, spisen som i för sig var dålig låg nu i bitar på golvet och skorstensröret hängde och dinglade fritt från taket

Den enkla isoleringen i taket var ner-riven liksom allt annat som fanns på väggarna var ner-rivet, man kunde nästan se ut mellan varje stock.

och satt in pengarna och till att ambulansen och poliserna kom till stugan.

Vi hade väntat oss att det skulle stå i någon tidning eller att man kanske skulle nämna någonting på radion?

Men det stod aldrig något eller hördes ett ord om Björklunds död, om han skulle vart ihjälslagen, eller att någon vandaliserat kojan! Det tyckte vi var mycket märkligt?

Inte ett ljud om vad som hänt har vi hört, säger Sonja. Bara för ett tag sedan frågade jag Göta som hade kört den där kollektivskjutsen den där gången, Göta är lika gammal som jag är, och hon sa att hon inte mindes vilken polis hon pratade med den gången, säger Sonja.

En sak är säker, Oskar Björklund har inte kunnat ställa till på det sättet själv!

Det blev väldigt tomt efter Oskar, han hade ju alltid funnits där i hela mitt liv! Oskar hade en fin och tydlig röst och sin hälsingedialekt hade han kvar hela livet, han verkade aldrig "bli gammal", inte ens sista tiden han levde. Han behövde inte använda glasögon, han såg utmärkt ändå. Han läste sina böcker i skenet från sin sotiga fotogenlampa som knapp spred något ljus alls.

Oskar var helt klar i huvudet in i det sista. Man kan se på fotografier att han var en snygg karl i sin ungdom.

Ja, vi förlorade ett kärt original

Särna blev liksom lite tommare! avslutar Sonja min intervju.

Foto: Sonja Persson

Originalet Oskar Björklund för tankarna till renlevnadsmän och asketer. Vi stadsbor skulle nog ha mycket svårt att acceptera den här miljön. Men Oskar kan konsten, han läser, lyssnar på radion och går långa sträckor i vildmarken med bössan på axeln. Varje dag cyklar han in till byn, det blir två mil. De må vara vilket väder som helst, men nog kommer Oskar allti, säger byborna som tar Oskar för den naturmänniska han är och de respekterar honom.

Från ett gammalt tidningsurklipp i Oskars koja på Särna Skogsmuseum.

Kan vi hoppas på någon form av minnesmärke på platsen där Oskars koja en gång stod? Gärna med en liten parkering och rastmöjlighet.

Hans

LEIF ÖSTERGREN, MORA
BERÄTTAR OM OSKAR
BJÖRKLUNDS MYSTISKA
FJÄLLTURER UNDER KRIGET

Som avslutning – ännu ett Björklund mysterium.

Jag besökte hösten 2014 den kände naturfotografen Leif Östergren i Mora. Han berättade följande besynnerliga historia för mej:

Mellan 1959 och 1966 så var vi några grabbar uppe och fiskade i Rogenområdet. Det var jag, Uno Tång och Jonte från Idre. År 1961 eller om det var 62 rastade vi och tog en fika hos Per Wiberg i hans stuga innan vi drog vidare ut i vildmarken för fiske. När vi sitter där och språkar om fiske å sånt, så säger plötsligt Wiberg; "hälsa åt Oskar Björklund i Särna från oss". – Känner du Björklund? säger jag förvånat.

Då berättar Wiberg att under kriget kom Björklund förbi lite då och då med en jätterygsäck på ryggen

Jag frågade då Per Wiberg vad Björklund gjorde i de här trakterna? Det var ju inte speciellt långt till Norska gränsen, men det ville Wiberg inte svara på. Det gick inte att få något mer ur Wiberg.

Vi grabbar funderade lite på hur Björklund tog sig hit ut?

Han fick antagligen ta sig ut från Tännäs på den tiden. Rasta eller bo här på fjället rätt nära gränsen kunde han ju göra, för här fanns det några bra kojor ner mot Rogen. Bland annat kajan vid Kläppnåset som vi skulle bo i. Men det fanns ett par kojor till man kunde bo i.

Den ena kajan ligger uppe vid Vändöboden och det är Per Wibergs koja, sedan finns Spångkajan vid Rogens utlopp. Den kajan var bäst av de tre.

Under de åtta år som vi var här uppe och fiskade såg vi endast en person

En tidig morgon vid femtiden såg vi en skidåkare som och åkte förbi kajan ute på isen. Vi ropade att han fick kaffe om han kom till oss. Han hade inte tid för han skulle åka ner mot Röa. Jag frågade efter hans namn. Han uppgav att hans namn var kronojägare Torbjörn Falk. / År lite osäker på förnamnet. Däremot var det en hel del samer som bodde kvar i Käringsjön på den här tiden.

I huvudsak äldre personer, men många hade flyttat till Brändåsen.

Det var säkert minst lika mycket ödemark här uppe under kriget, så det kanske fanns de som valde den här vägen över fjället av en eller annan anledning. Det är klart att vi grabbar spekulerade lite om vad Björklund haft för sig här uppe bland gränshjälarna, om han hjälpte släktingar på andra sidan gränsen, eller vad det kunde vara.

I den sista kajan jag nämnde, Spångkajan, där hade det i alla fall varit folk under kriget för där fanns inristat; "på flykt undan tyskarna".

Innan man kommer fram till Spångkajan finns en lång vik och där ovanför hittade vi något som såg ut som en gammal "lyssnarpost" eller något i den stilen. Det var typ en gammal sockerlåda som man gjort ett slags plotterbord på. Till den här platsen gick det någon form av ledning.

Uno Tång utanför Kläppnåskojan i Rogen i början på 60-talet

Fotograf. L. Östergren

Vi vet naturligtvis inte om det har varit något som används under flottningen, eller av tyskar eller någon form av sambandscentral för flygspaning eller kontakt med Norska motståndsrörelsen?

Det kan man bara spekulera om. Jag antar att de som visste något om det här till stor del är borta i dag.

Nu så här långt efteråt så blir man naturligtvis förbannad på sig själv att man inte pressade Per Wiberg hårdare om Oskar Björklunds förehavande på fjället, eller frågade om den där lyssnarposten

Men vi var unga grabbar på den här tiden och hade mest fiske i huvet. Det här vara jungfruliga fiskevatten på den här tiden, fiskrika vatten som aldrig skådat ett nät!

Hälsningar

Leif Östergren

HAR DU MER INFORMATION...

Om du som läser detta vet något mer om Oskar Björklunds förehavande under kriget eller någon annan intressant historia/händelse med Björklund, som inte finns med i denna artikel, eller något som kan lätta på mystiken kring Oskars död och vandaliserade koja. Hör då gärna av dig. Kontaktuppgifter hittar du på sidan tre.

Om mitt sinne inte fördunklas alltför mycket och jag får behålla hälsan, så är det inte helt otroligt att det i framtiden kan bli en liten anspråkslös bok av det jag sammanställt genom åren:

"Natur, kultur, små äventyr och utflykter i Särna-Idre-Grövelsjöfjällen - allt från dåtid till nutid!"

Så hör gärna av er med sådant som ni tror kan vara av intresse.

Hans

Gulf Idre

FULLSERVICEMACKEN!
Här tankar både bil- och
passagerare energi.

**Vi har fullserviceverkstad,
däckverkstad, släpvagnsuthyrning**

Biltillbehör. Bildelar ordnar vi på i regel en dags leverans tid.

**Drivmedel, livsmedel, smörgåsar,
korvmenyer, videdouthyrning mm.**

Hyr bil hos oss

Tag tåg och buss till upp till Idre.
Bilen står här och väntar på dig.
Tryggt, enkelt och säkert.

ÖPPETTIDER

Vardagar 7 - 21

Lör, sön 8 - 21

IDRE
petroleum

Välkommen till Gulf Idre

Macken mitt i byn

Byvägen 24 • 790 91 Idre • Tel. 0253-20112

PeRo tackar alla Kringelfjordare för i vinter

– och hoppas ni varit nöjda med snöröjningen
även denna vinter.

*En riktigt fin sommar önskar vi alla
Kringelfjordare*

PeRo i Särna

Snöröjning • Bilverkstad • Däckförsäljning & däckreparation

ÖPPETTIDER: Måndag-fredag 07.00-17.00

ADRESS: Vägverksvägen 8, 790 90 Särna

TEL. 0253-109 00 • Per 070-359 18 28 • Roger 070-396 16 26

PeRo i Särna AB

Förenings- nyheterna

KRINGELFJORDENS
Samfällighetsförening
Särna-Idre

Ordföranden har ordet...

Hej alla Kringelfjordare
Ännu en fantastisk vinter har gått och jag tycker det verkat som stugorna i vår vackra by har varit ovanligt flitigt utnyttjade denna vinter, vilket naturligtvis är glädjande! Kan det vara våra fantastiska skidspår som dragit?

Det har hänt mycket positivt i Kringelfjorden. Man skulle nog kunna säga att den ljusnande framtiden är "vår", fast det nu är sommar när du härliga läsare läser detta.

Jag kan nog inte beskriva det på något bättre sätt. Framtiden ser verkligen ljus ut för Kringelfjorden.

Samfällighetsföreningen har under en rad av år jobbat för en positiv utveckling av Kringelfjorden, en utveckling som fick minst sagt luft under vingarna i och med bildandet av Kringelfjordens Skid- & Friluftsförening.

En synnerligen aktiv förening som bl.a. sett till att vi i Kringelfjorden haft skidspår i klass med Idre Fjälls. Aldrig har vi sett så mycket skidåkare i våra spår som denna vinter.

Förutom alla Kringelfjordare har vi denna vinter haft skidåkare utifrån som tränade för Vasaloppet. Hyresgäster som tidigare tränat på Idre Fjäll. Andra gästande skidmotionärer har vi naturligtvis även haft. bl.a. från grannbyn Särnaheden och faktiskt en trogen motionär från Särna som åkt var och varannan dag. Mer om Skid- & Friluftsföreningen skriver Hans om längre fram.

Men nu är det sommarens äventyr som gäller!

Jag önskar er alla ännu en fantastisk sommar uppe i "Kringlan" och omgivande fjällvärld.

Kurt Pettersson
Ordförande

Här kommer lite information om vad som hänt i vinter, och kommer att hända inom samfälligheten i sommar:

VA-SYSTEMET

Vintern har varit snäll i år. Vi har bara behövt ha tre värmeslingor påslagna som max. Inga frysningsar eller större läckage har heller drabbat oss. Vi fortsätter vår inventering av vatten- och reningsverk. Troligen behöver vi byta ut ytterligare någon eller några ventiler. Alltid bättre att förekomma än att förekommas.

SNÖRÖJNINGEN

Snöröjningen har i stort fungerat bra. Eftersom snön kom lite senare än normalt så är snöröjningskostnaden lite lägre denna vintersäsong än den förra. Några stugägare i stugbyn har till kommande vinter önskemål om att skopan/plogen inte körs för hårt ner i backen. Då det blir ett jättejobb att kärva tillbaka allt grus.

VÄGAR

Vägarna har klarat sig skapligt i vinter. Tillfartsvägen har fått några nya "pott hål" som vi fyllt igen. Vi har i år för säkerhets skull satt upp en skylt med "max 4 ton" vid infartsvägen under tjällossningen. Grusvägarna har skrapats/sladdats och kommer att saltas.

SKOG/SLY AVVERKNING

Vägarna slyröjdes i höstas, vi får se om ytterligare slyröjning behövs. Skogsgallringen fortsätter som tidigare. En del timmer kommer även i år att fällas.

AKTIVITETER

Samfällighetsföreningen tillsammans med vår nybildade Skid- & Friluftsförening jobbar vidare för utveckling och trivsel i Kringelfjorden.

Inte bara rent praktiskt utan även med gemensamma aktiviteter

NYÅRS BRASAN

Även årets nyårsbrasa blev välbesökt som vanligt och är en av de få tillfällen vi medlemmar har möjlighet att umgås under trevliga former. En tradition att värna om.

Det höll dock på att inte bli någon brasa då släpkärran med "brasveden" frusit fast borta vid Fiskartorpet. Men med några extra starka armar från några vänliga tyska medlemmar

(vars namn jag glömt) bars veden ut på brasudden.

I sedvanlig ordning serverades grilad korv och varm saft/glögg.

PULKABACKEN

Tack vare Jan-Ivars försorg så uppsattes skydd på träd för att minska olycksrisken. Mörka kvällar har Birger Ormset försett backen med strålkastarljus.

Bilderna på nyårsbrasan och pulkabacken är tagna av Carina Björklund Ström

ALPIN SKIDÅKNING I KRINGELFJORDEN...

Denna vinter har tack vare att pulkabacken pistats även används som skid- och skiboard backe.

Till nästa vinter hoppas vi kunna röja bort mer träd och stubbar. Kanske fundera lite på hur snowboard åkare och pulkaåkare skall kunna samsas på ett säkert sätt. Kanske dela upp backen i en skid- och pulka backe?

Kul i alla fall med egen "alpin" backe. "Nu är det bara en lift som fattas..."

Själva pistningen av backen lär inte bli något problem då vi i dag har utrustning som en mindre skidanläggning!

Vad har Samfälligheten och Skid- & Friluftsföreningen för planer för framtiden och sommaren?

Många planer finns, men vi får snarare kalla det en önskelista. Idéerna är många och önskelistan är längre än listan på våra intäkter.

Kostnadsfri arbetskraft!

Medlemmarna arbetar helt ideellt med det som rör utveckling av vår gemensamma miljö som skidspår,

brasudden, badplatser, slyröjning och skogsgallring, skyltning av skid- och vandringsleder.

Förutom med arbetskraft, bidrar styrelsen och medlemmar kostnadsfritt med en hel del material och utrustning.

Allt för att vi tycker det är både viktigt och roligt att utveckla vårt härliga Kringelfjorden och göra det ännu trivsammare och funktionellare.

Såväl för våra barnfamiljer som naturälskande motionärer och andra som gästar vår fina Fritidsby bara för att njuta av våra fantastiskt fina omgivelningar.

Fortsättning sid. 26

NUVARANDE ÖNSKELISTA:

Tältkåtan

Det visade sig i vinter att tältkåtan fått skador av snöskottningen i form av jack i tältduken. Skall vi ha kåtan uppsatt även nästa vinter krävs att vi gör en förhöjd plattform för tältkåtan så tältduken inte ligger direkt på backen. En plåt som regnskydd över vildmarksspisen/eldstaden behövs. Troligen behöver vi även köpa impregnering till tältduken.

Ute-gym

De första tre redskapen till vårt ute-gym på brasudden kommer upp nu i sommar.

Enklare vedbod

För att förse slobodar/vindskydd och tältkåta med ved funderar vi på att göra en enklare vedbod/tork där vi kan torka och förvara vedklabbar och vid behov hämta och köra ut. Placeringen kan kanske vara en bit in efter avloppsledningen från brasudden, eller vid reningsverket där den inte stör omgivningen.

Torrpass

i närhet av spårcentral och badplats finns också med på önskelistan.

Flytbrygga vid brasudden

Funderingar finns på att bygga en flytbrygga vid brasudden. Bryggan skall kunna dras upp vintertid.

Bastu på brasudden

Det har även dykt upp önskemål på en gemensam bastu. Kanske kan vi lägga en sådan i anslutning till flytbryggan på brasudden?

"Segelbåt" till lekplatsen

Lekplatsen på brasudden kommer troligen att i sommar kompletteras med en liten segeljolle i trä som barnen kan segla och ro utan att behöva flytväst.

Spårcentralen

Vår nya fina spårcentral som Jan-Ivar Rustad bekostat skall uppdateras med sommarleden (gamla milspåret) och platser där det finns vindskydd.

Nytt vindskydd vid "lilla viken" vid Stortjärnens norra del

Efter sommarleden finns en vacker plats i soligt läge som skulle vara perfekt för en stunds vila och lunchpaus. Något att fundera på. Har vi någon duktig "timmerman" som kan hjälpa till?

Förråd för föreningens utrustning
Skid-Friluftsforeningen behöver även en liten lagerbyggnad för verktyg, spårutrustning och aktivitetsmaterial bl.a. utrustning och partytält till kul i påsk.

Skidspåren

Skidspåren har aldrig någonsin varit så flitigt använda som denna vinter. Jag och Eva fick en riktig "nytändning" (i alla fall vad gäller skidåkning). Det har aldrig varit så roligt med längdåkning som denna vinter. Vi köpte nya längdskidor, nytt valla-

bord, ett bord som inte behövdes användas mer än en enda gång då vi lade på "tejpvala". Kan varmt rekommenderas för de flesta fören. Skidspårens nya dragning är dessutom fantastiskt vacker och omväxlande.

Fortsatt spårarbete

Underlaget för skidspåren har förbättrats avsevärt, men vinterns spårning har visat att maskinerna fastnar på några uppstickande stenar samt att en del träd fortfarande står för nära spåret. Kommer att åtgärdas under sommaren.

Snönät

Föreningen har beställt snönät som skall sättas upp vintertid på utsatta platser som åsen vid första tjärnen där snön lätt blåser bort och det blir snöbrist. På så sätt kan vi förlänga skidsäsongen något.

Vallabod vid vattenverket

Önskemål om en gemensam vallabod vid vattenverket har också inkommit.

Som ni ser är önskelistan lång men ekonomin är lite "kort"!

Vi hoppas i alla fall kunna förverkliga något av det som räknats upp här i sommar.

Även du kan dra ditt strå till stacken!

Är du inte redan medlem i Kringelfjordens Skid- och Friluftsförening? Så anmäl dig på hemsidan, eller skicka ett mejl till: info.skidofriluft@kringelfjordens-stugby.se

Eller ring till Hans Forsslund: 070-683 78 44.

Vårens stora familjefest!

KUL I PÅSK,

Tack alla som kom till Skid- & Friluftsföreningens: KUL I PÅSK, ni gjorde dagen till en riktig fest som troligen kommer att bli en tradition i många år framåt (nästan som en festplats ute på brasudden)!

Vi väntade oss max 200 pers, men det var drygt 300 besökare under dagen. Vad vi förstått av alla glada ansikten på påskafton och alla mejl och hälsningar på Face Book så var arrangemanget mycket uppskattat. Jag vill passa på att tacka alla i föreningen för sina insatser.

Priser och vinster är skänkta av medlemmarna i Skid- & Friluftsföreningen. Men vill ändå rikta ett extra tack till Mattes Bröd (Mats Rosén) som skänkte allt fika-

och korvbröd, och Jan- Ivar Rustad som bjöd på kanske den mest uppskattade aktiviteten – "Skotersafari".

Tack alla ni som ville hjälpa till men inte kontaktades. Vi har sparat era namn, för nu vet vi att vi inte räcker till i styrelsen, utan behöver fler glada medhjälpare till nästa år! Kom gärna med egna idéer på roliga saker.

Ett alldeles extra tack till det tidiga (och stora) gänget som tillsammans drog ut tidigt på långfredagsmorgonen för att skotta snö i spåren. En vacker och härlig morgon som det var kul att få vara med om!

Det här måste vi göra om nästa påsk, eller hur...!

ANSLAGSTAVIAN

RODD/SNURREBÅT KÖPES

Har du en båt som ligger oanvänd är jag intresserad att köpa den.

Kontakta mig på: 070-601 90 24 eller kurt@pettersson-co.se

Kurt Pettersson

HAR NÅGON HITTAT MIN HÄFTPISTOL?

Förlade den när jag höll på med tältkåtan. Inte för att den har något ekonomiskt värde, men den är från min första anställning som dekoratör. Låg nog i en svart tygpåse tror jag.

Har du hittat den så hör gärna av dig till mig. 070-683 78 44.

hans.forsslund@bergodahl.com

Hans Forsslund

Kul i Påsk fotograf: Lisa Hellström

En riktigt fin fjäll-sommar

- önskar jag och styrelsen Er alla!

Hans

BOLIST

Din lokala bygg- och järnhandel

SVERIGES STÖRSTA BYGG- OCH JÄRNKATALOG!

Håll utkik i brevlådan eller hämta i butiken

KATALOGEN
UTE VECKA 19!

Idre BYGG & JÄRN

ADRESS
Idre Bygg & Järn AB
Pl 10 Ind omr
790 91 IDRE

TELEFON
010-471 96 00

E-POST
idre@handelsgruppen.se

WEBBSIDA
www.idrebygg.se

ÖPPETTIDER
Mån-fre 07:00-17:00
Lördag 09:30-13:00

**Handla på BOLIST.se
– hämta hos oss!***

*FRI FRAKT!

ABRIS

SJÖ & SNÖ

YAMAHA

Särna

Båtar • Kanoter • Båtmotorer •

Motorsågar Röjsågar • Gräsklippare • Tillbehör

Vi har fullservice verkstad för alla våra produkter

Besök gärna vår utställning och butik i Särna

Öppet tider: Mån-fre. 8.00-17.00 • Lunch 12.00-13.00

BÅTAR

ÄVEN PAKETPRIS

Båt + motor

**Linder
båtar &
kanoter
i lager**

Behöver du nya
paddlar/åror?

Vi har flera storlekar

YAMAHA
Snurror - flera
modeller

YAMAHA

Grizzly 700 EPS Pro Edition

**Förmodligen
marknadens bästa
köp!**

Servostyrning är standard.
Extrarutrustad med 14" big foot
hjul, vinsch och metallicfärg.

ATW fr. 69.900:- inkl moms

Flera kampanjer på ATW i butiken

Husqvarna

Nyhet

**Röjsågar nu
även för
uthyrning**

FÖR MER INFORMATION KONTAKTA OSS GÄRNA:

Särna: 0253-100 10 • Mora: 0250-59 35 00 • Leksand: 0247-346 32

SERVICE OCH FÖRSÄLJNING:
nytt & begagnat

Välkommen till oss i Särna - torget i fd. Icahallens lokaler

www.abris.se